

argus

Wedergeboorte

pag 09

**De pieken en dalen van
het Nederlands elftal**
Mogen we weer trots zijn?

pag 16

De Oosterbeek Perimeter
De ervaringen van een
soldaat tijdens Market
Garden

pag 30

Bananensplit
Waarom smaakt
bananensmaak niet naar
banaan?

Colofon

EINDREDACTIE

Thomas van Royen
(voorzitter)
Rutger Loof
(secretaris)
Huub Mol
(penningmeester)
Anneloe Brakel
(activiteiten)
Steven de Boer
(vormgeving)

REDACTIE

Ivo van Arendonk
Stuart Duncan
Berend van der Hoop
Achmed Majid
Max Yvo van Meer
Mariëtte Peutz
Lennart van der Ree
Maud Roelse
Teddy Scholten
Felix Smit
Gijs Toussaint

07

De terugkeer van Lingo en Man Bijt Hond

10

Verlossing in films

14

Hoe Berlijn zichzelf op

24

Meer of minder van di

04 Redactievraag

Studentenleven

05 Bestuursbabbels: Kamerdagen
06 Je wordt maar één keer geboren

Media & Entertainment

07 De herrijzenis van de
maaltijdprogramma's
09 De pieken en dalen van het
Nederlands elftal
10 Het verlossende zilveren doek
12 Wedergeboorte: van oneindig
lijden tot de Lion King remake
13 Temptation Island is het nieuwe
circenses

Geschiedenis

14 Het worden van Berlijn

16 Veldslagverslag: De Oosterbeek
Perimeter**Wereldwijs**

19 Handleiding voor een
(on)voorzien vaktiesituatie
20 Buitenland: Studeren in Canada:
'Pretty cool, eh?'
22 Treinreisontberingen in Oost-
Europa

Politiek & Maatschappij

24 Meer of minder nationalisme?
26 De jeugd is boos, doe er wat aan!
27 Beeld in Beeld: Verdraagzaamheid
28 Questionable Quotations

Humor & Satire

30 Bananensplit: het verhaal achter

- 31 het kromme fruit
 32 Tragische schooltaferen
Historical Court: Gladiators vs. History

Proza & Poëzie

- 34 Het wonderlijke appeltje

Redactioneel

Het eerste blok van een nieuw studiejaar is alweer achter de rug en de gedachten aan de zomervakantie zijn slechts nog een verre herinnering. Het is als een soort wedergeboorte die je jaarlijks meemaakt waarbij je uit de vruchtbare as van het voorgaande jaar herrijst. Voor anderen, die nog maar net aan het studentenleven zijn begonnen, is het gevoel van wedergeboorte nog veel sterker. De schooljaren, vrienden, nesten en vertrouwde omgeving achterlatend, treden ze een ander leven van huistaken, soggen, brakke colleges en financieel overleven binnen.

Met wederom een jaarlijks herboren Argus, is het thema dus niets minder dan wedergeboorte. Dit is zeker te zien aan de geweldige stukken die onze hernieuwde redactie heeft geschreven. Zo beschrijft Berend hoe het thema van verlossing in films te zien is, kaart Huub de herrijzenis van tv-klassiekers aan, kijkt Ivo naar de verschillende levens van het Nederlands voetbalelftal, geeft Lennart aandacht aan reïncarnatie, kijkt Gijs of Berlijn een herboren stad is en vraagt Mariëtte zich juist af of je wel zo herboren bent wanneer je een studiewissel doormaakt. En vraag jij je af waar die hernieuwde interesse in de banana vandaan komt? Felix heeft het antwoord.

Ook buiten het thema zijn er uiteraard interessante stukken geschreven. Achmed analyseert spitsvondig de mogelijkheden die nationalisme kunnen bieden, Maud ontleedt op nauwkeurige wijze de foto in Beeld in Beeld, Max berecht de historische filmproductie, Stuart fileert uiteenlopende uitspraken van Mugabe en Rutger deelt zijn mening over *Temptation Island*. Tenslotte blaast Teddy nieuw leven in het schrijven van een short story, iets wat de Argus al lang niet meer heeft mogen meemaken. Er is dus meer dan genoeg leesplezier te ondervinden in deze editie. Ga er maar lekker voor zitten en maak samen met de redactie alweer het achttiende (weder)geboortjaar van de Argus mee.

Thomas

Stuart Duncan

Honestly nobody... seems unethical if you ask me.

Max Yvo van Meer

On behalf of everyone, I would like to see the dodo's to return from the ashes.

Teddy Scholten

Als er iemand uit de as zou moeten herrijzen is het Jezus Christus wel. Hij heeft al bewezen dat hij het ook daadwerkelijk kan en daarnaast moeten we boeten voor onze daden. Aangezien dat door het klimaat waarschijnlijk al in aantocht is, zal de hel niet veel slechter zijn.

Mariette Peutz

Mahatma Gandhi. Hij had veel ideeën die nu nogal controversieel zouden zijn en bestempeld worden als o.a. seksistisch, dus ik ben benieuwd hoe hij zich stand zou houden in het heden - zou hij eenzelfde effect hebben?

Achmed Majid

Jezus Christus. Weten we meteen of God bestaat en benieuwd wat hij vindt van onze huidige samenleving.

Huub Mol

Avicii, de man die de dancemuziek een totaal andere dimensie wist te geven. Die man maakte bizarre platen, we gaan hem nog missen. Ook Cheick Tioté mag van mij uit zijn as herrijzen.

Redactievraag

Wie zie jij het liefst uit de as herrijzen?

Felix Smit

Ik zie het liefst Jezus uit de as herrijzen, dan hebben we dat ook weer gehad.

Ivo van Arendonk

Chester Bennington, leadzanger van Linkin Park. Hun nummer 'New Divide' kreeg ik lang geleden van een vriend via Bluetooth en was mijn allereerste nummer op mijn Nokia. Hij heeft dus een speciaal plekje in mijn hart.

Maud Roelse

Jezus, ik ben benieuwd of het hem nog een keer lukt of dat het de eerste keer gewoon beginnersgeluk was.

Rutger Loof

John Coffey uit *The Green Mile*, want hij verdiende de stoel niet.

Thomas van Royen

De man die de uitbarsting van de Vesuvius wist te ontvluchten, en vervolgens door een rotsblok werd verpletterd. Dat is toch onverdiende karma?

Berend van der Hoop

Ik wil de pret niet bederven, maar ik zou de geschiedenis lekker laten voor wat het is en geen invloedrijke personen weer tot leven wekken.

Wie weet wat voor onverwachte impact dat zou hebben op de wereld? Als ik toch iemand moest kiezen, zou ik Avicii graag eens zien optreden.

Lennart van der Ree

Mijn bananenplant die mijn vele gereis deze zomer helaas niet heeft overleefd.

Gijs Toussaint

Harmelen moet uit het as herrijzen. 400 jaar geleden preken onze kastelen op de kaarten van Blaeu. Deze week viel een schaap een agent aan. Allemaal dankzij de randstad. Make Harmelen great again.

Bestuursbabbels

Kamerdagen

Door Jelle Vintges

Mijn wekker gaat, het is 09:00 uur 's ochtends. Gisteravond heb ik de longen uit mijn lijf lopen schreeuwen bij twee CoBo's (constitutieborrels), een biertje te veel gedronken en me veel te korporaal gedragen. Een afvaardiging van het 1000ste bestuur van de H&M wordt omgeroepen. "Wat zeg je? Ik hoor je niet?" Enfin, de mensen die ooit een CoBo hebben meegemaakt zullen wel weten waar ik het over heb. Het is dus 09:00 's ochtends en ik besef me dat ik me moet gaan haasten voor mijn eerste kamerdag. Ik spring snel onder de douche en trek mijn lekkerst zittende kleren aan voor de lange dag van vandaag. Ik doe mijn haar goed en ga met een overvolle tas richting de Drift op de fiets. Snel nog even langs de supermarkt, het zou namelijk stom zijn om op mijn eerste kamerdag de koekjes te vergeten. Zodra ik bij de schappen in de supermarkt sta, is het kiezen geblazen. Wat vinden "de leden" nou eigenlijk lekker? Mijn keuze gaat uit naar de Nobo Sprits van een befaamd koekjesmerk. Ik reken snel af bij de kassa en vergeet om het bonnetje te vragen. Vervolgens zie ik dat het al bijna kwart voor tien is en haast ik me naar de Drift om voor het eerst zelf de kamer te openen. Ik begroet de bestuursleden van Art en loop de trap op richting de kamer waar ik vandaag ongeveer zeven uur ga zitten op een stoel of bank.

Zodra ik aankom bij de kamer zie ik daar een van mijn bestuursleden zitten die er al vanaf ongeveer 08:00 uur zat te werken. Dat is een kleine anticlimax, maar dat kan de pret niet drukken. Ik zet de computer aan, eet even snel een zojuist bij elkaar geraapt ontbijt op en ga koffie halen. Het halen van de koffie duurt ongeveer een kwartier en voor de snelle rekenaars onder ons moet ik mij zelfs haasten voordat het al tien uur is en de eerste leden in groten getale kunnen gaan binnenstromen. Ik neem mijn plek in achter het bureau en zet het eerste nummer aan.

Ein Stern (der deinen Namen trägt) van DJ Ötzi knalt door

de speakers. Mijn bestuursgenoot vraagt of ik het geluid toch nog net iets zachter wil zetten zodat ze het geweldige nummer niet ook op Drift 23 horen. Geluid net iets zachter en ik ben er klaar voor. Mijn eerste kamerdag kan beginnen.

Het is rustig op de kamer en ik beantwoord nog even wat mailtjes en lees wat notulen. Rond half elf komt de eerste gast binnen. Het zojuist binnengelopen meubilair neemt plaats op het meubilair in de kamer. Ik maak een kort praatje met de ouderejaars en hij slaat de krant open. Ik ga weer verder met het lezen van wat notulen.

Ik begin met volle moed zoveel mogelijk gesprekken

Er komen steeds meer leden langs met leuke verhalen van het afgelopen weekend of over het nieuws van de dag. Ik krijg de eerste complimenten over de koekjes die ik zojuist heb aangeschaft en ben daar op een rare manier ook echt blij om. Steeds meer bekende gezichten komen de kamer binnenlopen en ik zet de muziek ook wat zachter zodat de gesprekken onderling ook nog echt te volgen zijn. De koffie is bijna binnen een half uur op en ik zwaai naar mijn bestuursgenoot dat er weer koffie moet worden gehaald.

Ik heb het enorm naar mijn zin op mijn eerste kamerdag en begin dus ook met volle moed zoveel mogelijk gesprekken. Ouderejaars die over masters beginnen, voetbalwedstrijden die besproken worden en de smaak van de koffie behoren allemaal tot de gesprekstof van vandaag de dag.

Het allereerste kameruurtje was later op de middag een groot succes en rond half vijf begint de kamer weer leeg te stromen. Met een combinatie van *Nog 3 Minuten* van Het Feestteam en *Everybody Jump!* van Anti-Funky wijs ik ook de overgebleven leden langzaam naar een andere locatie. Zodra de kamer helemaal leeg is doe ik nog even de afwas en kijk ik terug op een succesvolle eerste kamerdag. Mijn bestuursjaar kan nu officieel echt beginnen.

Je wordt maar één keer geboren

Door Mariëtte Peutz

Krenten en pap. In elke studie zitten er dingen die je leuk vindt, de krenten, en dingen die je minder leuk vindt, de pap. Mijn mentor vertelde mij altijd dat ik ook de pap moest eten om bij de krenten te kunnen komen. Maar wat als je toch écht het gevoel hebt dat je die pap zó vies vindt dat je de krenten helemaal niet meer hoeft?

Veranderen van studie. Het is rete-eng. Voor mij voelde het uitschrijven voor Geneeskunde alsof ik een leven achterliet, en het starten van een nieuwe studie zou mijn wedergeboorte zijn. Deze studie moest dan ook wel de perfecte studie zijn die mij bij elk college dat felbegeerde kriebeltjesgevoel moest geven. Dat valt behoorlijk tegen. Wel heb ik iets anders geleerd tijdens mijn zoektocht naar een nieuwe studie – je wordt maar één keer geboren.

Een studie is geen beroepsopleiding. Een studie geeft je een basis in het vakgebied, maar de meeste mensen doen uiteindelijk iets dat ze niet hadden kunnen voorspellen tijdens hun studie. Je ontwikkelt jezelf, je daagt jezelf uit en je gaat op een andere manier denken, en deze opleiding sluit daarmee niet de beroepen die niet voor de hand liggen uit. Zie het meer als gereedschap. Het is heel makkelijk om een master te halen in een ander vakgebied na je bachelor, zeker in de sociale wetenschappen en in de geesteswetenschappen – voor verrassend veel transities zijn er geen pre-masters nodig. Maar zelfs daarna kan niets je doen voorspellen welke dingen sturing gaan geven aan jouw carrière, waar je gaat belanden. Dat kan best eng zijn, want het is nou eenmaal prettig om te weten waar je aan toe bent. Zeker als je eerdere studie niet gewoon een pad voor je uitstippelde, maar een vierbaansweg met uiterst sterke straatverlichting – de weg die je ouders stiekem voor je wensden. Zo'n weg legt Geneeskunde klaar, naar een bestemming die ik echt niet wou. De kunst is om het onbekende te omarmen en de vrijheid ervan in te zien.

Goed, dan zijn we op het punt dat je merkt dat het niet zoveel uitmaakt wat je gaat studeren. Maar toch bleef ik op zoek naar een studie die binnen mijn plaatje paste, want ik hing bepaalde identiteiten aan bepaalde studies. Een technisch natuurkundige denkt toegepast, terwijl een normale natuurkundige abstract denkt. Een arts denkt niet kritisch of wetenschappelijk. Een bèta-wetenschapper denkt in nullen en enen, die denkt in

absolute waarheden. Een sociale wetenschapper denkt in genuanceerde beelden, maar komt daardoor vaak niet vooruit, een geschiedwetenschapper vaak ook. Ik moest mijn manier van denken vinden, zo zou ik mijn nieuwe studie vinden. En wat was ik trots toen ik deze vraagstelling had gedefinieerd. Een studie volgens mijn manier van denken zou me namelijk goed voorbereiden voor een leven in mijn manier van denken. Een nieuw leven.

Mijn tweede les luidde als volgt: “mijn manier van denken” bestaat niet. Wij mensen zijn flexibele wezens, en kunnen

De kunst is om het onbekende te omarmen en de vrijheid ervan in te zien

problemen op verschillende manieren bekijken. De bèta-wetenschapper nuanceert ook. Een filosoof moet een behoorlijke hoeveelheid verwerpingen doorstaan, op zoek naar een absolute waarheid (ook al is deze zoektocht filosofisch betwistbaar). Deze tweede zoektocht was eigenlijk niks minder dan een vervorming van de eerste. Ik dacht nog steeds dat een nieuwe studie een wedergeboorte zou zijn. Dat een studie je denkbeeld en daarmee je leven vormt. Juist, dus je moet je hart volgen. Maar wat zégt je hart dan? Wat vind je écht leuk? Joh, doe je ogen dicht. Laten we kijken waar de wind je heen waait. Het komt wel goed met jou.

Lieve mensen, je wordt maar één keer geboren. Als je van studie verandert stuur je geen heel nieuw mens op pad, ook niet een mens met een nieuwe manier van denken. Je blijft zelf je eigen pad bewandelen, je neemt alleen een nieuw stukje gereedschap mee in je rugzakje.

Joh, doe je ogen dicht. Laten we kijken waar de wind je heen waait. Het komt wel goed met jou

De herrijzenis van de maaltijdprogramma's

Door Huub Mol

De aanhoudende strubbelingen

tussen de publieke en commerciële omroepen zorgen voor heel wat verschuivingen in de televisiewereld. Geldschietster John de Mol smeedt de afgelopen jaren met zijn vermogen om kopstukken bij andere omroepen los te weken en zijn Talpa in aanzien te laten groeien. De mannen van *Veronica Inside*, zijn zusje Linda en binnenkort talkshowpresentatrice Eva Jinek. Ze mogen tv maken voor astronomisch hoge salarissen. Het lijkt een kwestie van tijd voordat NPO-kopstukken Matthijs van Nieuwkerk en Jeroen Pauw eenzelfde kans krijgen.

In het kielzog van het grote televisiegeweld hebben twee klassieke primetimeprogramma's hun comeback gemaakt. *Man Bijt Hond* en *Lingo* zijn achtereenvolgens weer te zien op de buis, juist op de tijdstippen dat de gemiddelde Nederlander een biertje inschenkt, avondeten voor zich neerzet en op de bank neerploft. Het zijn programma's die vroeger op de publieke zenders te zien waren, maar nu op het inhoudelijk wat simpelere SBS6 te bewonderen zijn. Juist deze twee programma's lijken voor de vervolmaking van het arrangement van de commerciële tv twee perfecte zetten te zijn. De herrijzenissen van deze twee programma's zijn namelijk om uiteenlopende redenen angstaanjagend goed. Met-het-bord-op-schootliefhebbers opgelet!

Van maandag tot vrijdag om half acht 's avonds is de met witte lijnen in zwart kader getekende hond terug op de buis. *Man Bijt Hond* was jarenlang een bron van het allerfijnste internetgelach. Michael die dertig keer achter elkaar de kermisattractie bezocht, Huug die na een operatie niet meer kon stoppen met lachen of Antje die juist niet meer kon stoppen met huilen, omdat haar chatplatform Hyves ermee ophield. De marges en onontdekte, bijzondere kanten van onze samenleving waren kneuterig,

lachwekkend en spraakmakend. Wie de afstandsbediening pakt en op een doorsnee avond naar het programma zapt, wordt ook na jaren van afwezigheid niet teleurgesteld.

Eind augustus van dit jaar was het gelijk weer gieren en brullen geblazen. Jo Bonten, een bekend gezicht uit de periode dat het programma nog te zien was op de publieke tv, maakte parallel aan het gehele concept zijn rentree. En hoe. De in de Limburgse volksmond bekende overlevingsexpert, door de makers aangeduid met 'heeft verstand van veiligheid', laat de kijker zien hoe die zich moet opstellen bij een schietpartij. De grond, bosjes en lantaarnpalen zijn volgens Bonten van levensbelang. De meeste kogels vliegen namelijk door de lucht, achter bosjes ben je immers niet te zien en achter een lantaarnpaal heb je logischerwijs minder kans om geraakt te worden. Koppiekoppie! Zijn hilarische stem, het feit dat kogels bosjes misschien toch wel doorboren en zijn niet al te snelle voortbewegingen zetten echter al snel vraagtekens bij deze handleiding om jezelf te redden. Het resultaat? Honderdduizenden mensen hebben het filmpje binnen enkele dagen gezien. En er is meer.

De vertrouwde voice-over is terug van weggeweest en ook de doorgaans quasi-geïnteresseerde, gortdroge verslaggevers zijn niet verdwenen. 'Wat een hondenweer eh', merkt de reporter op, die op dierendag met een vrouw meegaat naar een verbindingssessie voor dier en mens. Er zijn slechts zes mensen op komen dagen, met louter honden. De sessie lijkt niet te werken. Als de gasten beginnen met zingen, starten de honden een oorverdovende blafsessie. Of is dat juist verbinding? Vervolgens verschijnt de oeroude 'babbelbox' in beeld, waarbij mensen op een centrale plaats in de camera kijken en een vraag beantwoorden. Een jongen antwoordt op de vraag wat voor hem onverwachts tóch goed afliep, dat 'zijn oude relatie uitging, maar hij daardoor al snel

een ander meisje vond.' Wat een mooi verhaal, nietwaar?

Het zijn de gebruikelijke taferelen, die de andere kant van Nederland laten zien. Op alle werkdagen kun je voor deze melancholiek terecht bij SBS6

Een mevrouw die haar hele huis vol heeft gezet met poppen passeert eveneens de revue. Hoe haar humeur iedere dag is, bespreekt ze niet met de poppen. 'Ze praten helaas niet terug.' Ook de jaarlijkse bouwers van het Fruitcorso, een soort praalwagentocht maar dan gemaakt van fruit en groente, blijven niet onbesproken. Daar gaat het helemaal mis met de bestellingen. Er zijn champignons in plaats van knofloken afgeleverd, waardoor het bouwproces flink vertraagd is. Na flink wat gebel en behoorlijk wat misbaar arriveert de volgende ochtend dan toch de goede bestelling. Een ramp lijkt voorlopig afgewend. Wordt vervolgd op maandag.

Het einde van het programma illustreert pas echt de potsierlijkheid van *Man Bijt Hond*. In 'etenstijd' kloppen de makers onverwachts aan bij een woning rond zessen, om een hapje mee te eten bij de bewoner. Ze vallen middenin de dagelijkse routine van een tonnetjerond dametje die een blouse aan het repareren is. Ze had vijftien katten, nu nog twee. Dat betekent dat ze er dertien heeft moeten begraven, een behoorlijk lange en treurige reeks. Haar avondeten bestaat uit een kop koffie en een boterham met kaas. Iedere dag. Maar dit gedijt bijzonder goed volgens de vrouw. Heel soms verwent ze zichzelf en maakt ze een tosti. Het zijn de gebruikelijke taferelen, die de andere kant van Nederland laten zien. Op alle werkdagen kun je voor deze melancholiek terecht bij SBS6.

Datzelfde geldt voor *Lingo*. Het vertrouwde woordspel verdween na teruglopende kijkcijfers in 2014 van de buis. Nu is het terug op de commerciële buis en te zien na *Man Bijt Hond*. In de meest basale dingen is *Lingo* als vanouds gebleven. Gemiddelde Nederlanders strijden om de beurt met elkaar in het raden van het juiste woord. Erg innovatief, laat staan creatief, is de

productie niet bezig geweest met het vernieuwen van het programma. Het even kleurrijke als foeilelijke decor is niet verdwenen. Nee, sfeer straalde *Lingo* vroeger ook niet uit.

Voor de kijker is het programma echter vooral te koppelen aan de degradatie van Jan Versteegh, die eveneens van de publieke omroep naar Talpa is vertrokken. Vroeger was hij een uitdagende en levendige verslaggever en presentator bij BNN en PowNed. Nu staat hij met overduidelijke verveling de betekenis van de rode bal, de groene bal en de lingokaart uit te leggen. Ongetwijfeld vult Versteegh zijn zakken, maar zijn toch al zeurderige stem wordt er niet bepaald vrolijker op.

Enkele dimensies zijn nieuw. Zo wordt er bij een groene bal maar liefst tien euro verdient. De gouden bal levert in een finale prompt een vakantie op en in diezelfde finale is bij het bekende vijf-op-een-rij veel meer geld te verdienen dan vroeger. Een invloed van de commerciële televisie? Wie weet. Het tienletterwoord is vervangen door een puzzelwoord en tegenwoordig worden woorden gezocht met vijf, zes en zelfs zeven letters. Nadat het woord 'maatjesharing' niet wordt geraden, een van de gasten vertelt over zijn fobie voor lege bierglazen en de finale wordt gewonnen door een zustersweeling, is het klaar met de pret. De twee verliezers gaan naar huis met twee paar sokken – nee, niet twee paar per persoon, maar twee sokken per persoon – en de winnaars met een vette vakantiecheque en het gewonnen geld.

Maar ondanks het kneuterige dat *Lingo* met zich meebrengt is het programma, net als vroeger, wel degelijk een van waarde. Het vertrouwde kraken van de hersens op zoek naar de juiste letters en woorden is iets waar je niet snel van wegzapt. Van de spelshows in Nederland die spannend zijn blijft *Lingo* misschien wel het meest hangen. Het is in bepaalde mate verslavend en altijd interessant. En bovendien goed voor ieders hersenactiviteit en taalvaardigheid. Ook wil je weten hoe het afloopt. Mogen de deelnemers wel of niet met weer een flink geldbedrag naar huis? Dit alles maakt het programma waardevol.

De herrijzenis van *Man Bijt Hond* en *Lingo* is een feit, en dat is best de moeite waard om je digitale schilderij rond half acht aan te zetten. Los van de slimme zet van Talpa om deze twee klassieke programma's rond etenstijd op de buis te brengen, kunnen ze na een lange dag een zalvende werking hebben en soelaas bieden. Taalfanaten en liefhebbers van komische tv krijgen het voer waar ze recht op hebben. Ondanks de commerciële lading is het heerlijk dat *Man Bijt Hond* en *Lingo* de tv-agenda weer kunnen vullen.

De pieken en dalen van het Nederlands elftal

Door Ivo van Arendonk

Er wordt wel eens gekscherend gezegd dat het Nederlands voetbalelftal zeventien miljoen bondscoaches heeft, die nooit tevreden zijn met de opstelling, de tactiek of zelfs het Engelse taalgebruik van de daadwerkelijke bondscoach. Volledig in lijn met mijn mede-Nederlanders zal ik mij ook eens gaan bemoeien met een ongrijpbaar fenomeen: Oranje.

De geschiedenis van het Nederlands Elftal is er een met pieken en dalen. Uitmuntende prestaties op het Wereldkampioenschap in 1974 en het Europees kampioenschap in 1988 werden afgewisseld met blunders tijdens strafschoppenseries en desastreuze kwalificaties. Na het behalen van de WK-finale in 2010, werden 'we' op het EK 2012 al in de groepsfase uitgeschakeld, om vervolgens in 2014 weer het hele land op zijn kop te zetten, toen Oranje de wereldtitel maar nét misgreep. Met die fantastische prestatie leek de weg omhoog weer ingezet te zijn. Een nieuwe generatie voetballers moest langzaamaan het stokje overnemen van Arjen Robben en Wesley Sneijder. Helaas bleek het WK in 2014 een gelukje. Aanstormende talenten als Jeffrey Bruma, Vurnon Anita en Anwar El Ghazi bleken niet uit het juiste hout gesneden om de sterren van 2010 te kunnen opvolgen. Verliespartijen tegen IJsland en Tsjechië dreven menig voetballiefhebber tot waanzin, want we kwalificeerden ons niet voor het EK 2016, in tegenstelling tot voetbaldwergen als Hongarije en Albanië.

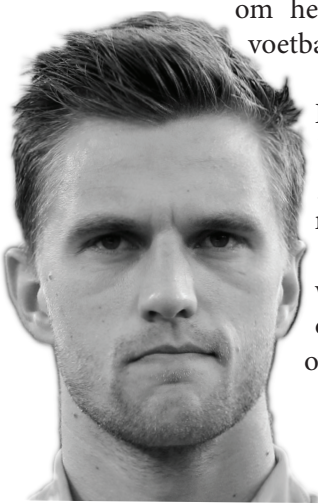
Tegen alle verwachtingen in mocht het voetbalbrein Danny Blind aanblijven als kapitein van ons vlaggenschip. Zijn dienstjaren werden vooral gekenmerkt door briljante ingevingen zoals het laten lopen van Hakim Ziyech, het blijven opstellen van wekelijks teleurstellende Ajax-groeibriljanten en wederom het mislopen van een groot eindtoernooi. Gelukkig kregen we na een korte tussenperiode met 'oom' Dick Advocaat begin 2018 eindelijk weer een echte winnaar aan de leiding: Ronald Koeman, die als speler zowel voor Ajax, PSV en Feyenoord speelde, en vervolgens ook coach was van alle drie de ploegen. Hij leek de perfecte kandidaat om het ongelofelijk verdeelde Nederlandse voetballandschap weer te verenigen.

De afgelopen anderhalf jaar onder Koeman kunnen gerust een achtbaan genoemd worden. We werden meermaals volledig zoek gespeeld door de Fransen en de Duitsers, maar we wisten ze ook allebei te verslaan, de Duitsers zelfs tweemaal. De eerste overwinning tegen onze oosterburen was

ouderwets billenknijpen, totdat de volledig opgebloeide Memphis Depay een einde maakte aan alle twijfels. Ook diens *panenka*-strafschop tegen Frankrijk zal menig voetballiefhebber een glimlach op zijn of haar gezicht hebben bezorgd. Een nog veel gedenkwaardiger moment vond plaats op 19 november 2018. 'Het briefje van Koeman', de tactische meesterzet om Virgil van Dijk naast Luuk de Jong in de spits te posteren, om volledig on-Hollands de bal enkel nog maar lomp naar voren te pompen. Hoewel de wijlen Johan Crujff zich zou omdraaien in zijn graf, zorgde het wel voor een uniek stukje voetbalgeschiedenis toen Virgil ons in de laatste minuut naast de Duitsers schoot. En afgelopen september nog, toen we in het hol van de leeuw *Die Mannschaft* volledig te kijk zetten. Naast de aanzienlijke verbetering in resultaten en het vertoonde spel, zorgde Koeman ook voor vers bloed in de selectie. Jonge honden als Javairô Dilrosun, Donyell Malen en Steven Bergwijn kregen vele kansen om het oranje tricot te mogen dragen, terwijl ook Ryan Babel opnieuw werd opgegraven. Koeman kreeg het voor elkaar om Georginio Wijnaldum en Depay, die traditioneel steevast teleurstelden zodra ze voor Oranje speelden, volledig te laten floreren.

Is er dan sprake van een wedergeboorte van het Nederlands elftal? De talloze analisten op tv zeggen van wel, de kranten staan er vol mee en ik geloofde het zelf lange tijd ook. De EK-kwalificatieduels van afgelopen oktober hebben mij echter met iets meer scepsis naar de situatie laten kijken. Met lede ogen hebben de zeventien miljoen bondscoaches moeten aanzien hoe onze jongens zich met moeite langs voetbaldwergen Wit-Rusland en Noord-Ierland knokten. Joël Veltman, een van de meest beperkte voetballers van de Nederlandse velden, moest opdraven tegen de Wit-Russen, die zich tegen alle verwachtingen in ingroeven in hun eigen zestienmeter. Matthijs de Ligt, ons paradepaardje, speelt al weken als een zak hooi, maar de wekelijks op topniveau presterende Stefan de Vrij hoeft nog altijd zijn *kicksen* niet aan te trekken. Bij matig spel doet Koeman elke keer beroep op precies dezelfde wissels: De Jong als stormram in de spits, Marten de Roon voor Donny van de Beek en Babel wisselt keurig stuivertje met Quincy Promes. De Nederlandse bank zit gevuld met spelers die wekelijks in de Europese top acteren, maar de grote baas houdt het liever bij de enige 15 namen die hij wél kan onthouden.

De lijn omhoog is absoluut ingezet door onze nationale trots. Maar van onverdeeld succes is nog geen sprake. Zolang een uitwedstrijd bij Wit-Rusland ons nog angst inboezemt, hoeven we wat mij betreft de vlag nog niet uit te hangen.

Het verlossende zilveren doek

Door Berend van der Hoop

Wedergeboorte doet zich voor in vele vormen en maten. Het hoeft niet letterlijk over reïncarnatie of de heropleving van tradities en gewoontes te gaan. Een veel voorkomende, meer abstracte vorm van wedergeboorte is de *redemption*, de 'verlossing'. Het narratief over een diep gezonken persoon die zichzelf verbetert is sinds jaar en dag een concept dat de mens boeit. Niet alleen om in werkelijkheid mee te maken, maar ook om over te vertellen in fictie. Naast de literatuur heeft ook de Hollywoodindustrie het vertellen van een boeiend verlossingsverhaal zich eigen gemaakt. Dit is in de tijd van de filmindustrie zelfs zo vaak gedaan dat de *redemption arc* een eigen begrip is geworden. Wat zijn nu de meest boeiende verhalen die Hollywood ons over verlossing heeft gegeven? En wat is nou de aantrekkingskracht van deze verhalen? Een waarschuwing: van elke besproken film zal het verhaal beschreven worden.

Laten we beginnen met een film die sommigen 'de beste film ooit gemaakt' noemen en die het woord 'verlossing' zelfs in de titel heeft: *The Shawshank Redemption*. Hoewel deze film wordt genoemd als een van de beste verlossingsverhalen in de filmkunst, is het de vraag of het hier wel daadwerkelijk over verlossing gaat. De hoofdpersoon Andy wordt veroordeeld tot levenslang voor het vermoorden van zijn vrouw en kinderen, maar hij pleit zelf dat hij onschuldig is en de film maakt duidelijk dat dit waar is. Andy raakt in de gevangenis bevriend met 'Red' en met diens hulp en zijn eigen vernuftigheid kan hij uiteindelijk ontsnappen. Maar hoe is dit precies de verlossing die met *redemption* bedoeld wordt? Hij wordt verlost van zijn gevangenschap, maar dit betekent niet hetzelfde. De verlossing in *The Shawshank Redemption* gaat niet over Andy, maar over Red. Red zit vast voor misdaden die hij wel degelijk begaan heeft. Tijdens zijn vriendschap met Andy helpt hij hem door zijn moeilijke tijd heen en leert hij eerlijkheid en loyaliteit van hem. Als hij aan het einde van de film wordt vrijgelaten, heeft Red geaccepteerd wat hij gedaan heeft en is hij een beter persoon geworden. De verlossing in deze film komt dus uit een onverwachte hoek. Het gaat hier niet om de protagonist of antagonist, zoals meestal het geval is in films, maar om een ander personage.

De volgende film maakt gebruik van een klassiekere vorm van het verlossingsverhaal. Het hoofdpersonage begint op een redelijk goede plek, maakt een val en komt er uiteindelijk beter uit dan voorheen. *Good Will Hunting* gaat over een hoogbegaafde jongen, Will, die niets maakt van zijn leven op de universiteit. Na een straatgevecht wordt hij gearresteerd en moet hij in therapie. Hij neemt het niet serieus en pest al zijn therapeuten weg, totdat hij

te maken krijgt met Sean, die hem daadwerkelijk uitdaagt. Sean heeft zelf moeite om de dood van zijn vrouw te vergeten en Will wordt steeds meer open naar hem. Hij heeft het echter nog steeds moeilijk en saboteert zelf al zijn toekomstmogelijkheden. Uiteindelijk weet Sean tot hem door te dringen en slaat Will een nieuwe levensweg in. De verlossing in deze film, die net als de vorige enorm geprezen wordt, vormt juist door zijn simpele aard een goed verhaal. De situatie die leidt tot Wills problemen is erg herkenbaar voor het publiek en de film laat zien dat er een uitweg is.

Verlossingsverhalen laten ons op een vrijblijvende manier zien dat we onszelf en anderen kunnen verbeteren. Het is precies wat mensen willen zien en horen

Een ander voorbeeld van een film, of filmreeks, over verlossing volgt een compleet andere richting, maar is wellicht het bekendste verlossingsverhaal in de filmkunst: Darth Vader in de *Star Wars*-reeks. Dit verhaal is zo bekend dat het te betwijfelen valt of het nog wel beschreven moet worden. *Star Wars* is een sciencefiction-fantasyreeks die dan ook, zoals zoveel werken in die genres, de klassieke verhouding tussen goed en kwaad toepast. In de originele drie films is te zien hoe de belangrijkste antagonist van het verhaal terugkeert naar het goede. In de drie *prequels*, die later zijn gemaakt, wordt ook het verhaal van de val naar het kwade van dat personage verteld. In detail gaan zou voor een groot deel van dit leespubliek onnodig zijn en zou van de focus op verlossing afdwalen. Het is belangrijk om te weten dat het verhaal van verlossing in *Star Wars* een van de meest klassieke vormen in fictie is. Een goed persoon wordt verleid door het kwade en komt ten val, om uiteindelijk door grote inzet verlost te worden en terug te keren naar het goede.

De laatste titel is een verfilming, een van velen, van het 'originele' verlossingsverhaal, in de religieuze zin van het woord: *The Passion of the Christ*. In deze film wordt uitvoerig, volgens critici zelfs overmatig, de boetedoening van Jezus Christus weergegeven. Dit is natuurlijk het beeld

dat het Christendom van verlossing heeft: het betalen voor zonden. Hoewel dit niet meer zo letterlijk genomen wordt in modernere verlossingsverhalen, is het wel de basis van ons begrip van verlossing. Daarom is ook dit een belangrijke film die gebruik maakt van dit thema.

Er is nu enigszins een overzichtelijk beeld neergezet van verschillende soorten verlossingsverhalen in film. Nu rest de vraag: waarom zijn dit soort verhaallijnen zo populair en ondanks de weinig veranderbare structuur, toch zo vaak op verschillende manieren toegepast?

Toen je het woord verlossing in dit artikel voor het eerst las, dacht je misschien meteen aan religie of de Bijbel. Daarom werd ook *The Passion of the Christ* genoemd. Dat is zeker geen verkeerde ingeving, aangezien dit een belangrijk begrip is in veel religies, en vaak voorkomt in Bijbelverhalen. Hier moet ook naar gekeken worden bij het verklaren van de allure van verlossingsverhalen, zowel in de huidige populaire cultuur als door de hele geschiedenis heen. Tijdens de opkomst van Hollywood in het begin van de twintigste eeuw en de *Golden Age* van de jaren '20 tot en met '60 werd het gedomineerd door Amerikaans denken. Hierbij speelden westerse en christelijke waarden een enorme rol en werden grote rollen vrijwel exclusief vertolkt door blanke acteurs. De filmindustrie werd beheerst door WASPs (*White Anglo-Saxon Protestants*). Door deze invloeden was ook het verlossingsverhaal een populaire troep, bijvoorbeeld in klassiekers als *It's a Wonderful Life* en *To Kill a Mockingbird*. Natuurlijk is verlossing niet eigen aan westerse cultuur en religie. Het is eigen aan de menselijke aard en compassie. Inderdaad, dit gaat erg diep. Om uit te leggen waarom verlossing in film zo boeiend is, moet er gekeken worden naar waarom het boeiend is in eigen zin.

Wat is de allure van verlossing? Hiervoor wordt er even gekeken naar wat basisprincipes van psychologie. Zoals net gezegd werd, is compassie een belangrijke eigenschap. Verlossing is niet mogelijk als de persoon niet vergeven of geholpen wordt door anderen. Verhalen over verlossing zijn nodig om ons te laten zien wat de waarde is van vergiffenis. Ze laten ons de betere kant van anderen zien, en ook die van onszelf. Ze leren ons vooruit te kijken en niet vast te blijven zitten in onze fouten en vergissingen. Kort gezegd: verlossingsverhalen hebben de potentie om ons tot een beter mens te maken. En dat via een toegankelijke, zelfs vermakelijke manier, misschien wel een van de belangrijkste punten. Film is de populairste vorm van entertainment van de afgelopen eeuw. Entertainment is een van de grootste invloeden op onze cultuur en op ons als individuen. Het is dus geen wonder dat verlossingsverhalen ook in film geliefd zijn. Ze laten ons op een vrijblijvende manier zien dat we onszelf en anderen kunnen verbeteren. Het is precies wat mensen willen zien en horen. Dat is de aantrekkingskracht van verlossing in film.

Wedergeboorte: van oneindig lijden tot de Lion King Remake

Door Lennart van der Ree

De eerste Argus van het jaar: een heuse wedergeboorte. Als een echte feniks herrijzen we uit de nog smeulende as, spreiden we onze figuurlijke vleugels en laten we jullie deze eerste editie literair vermeld staan van ons talent! Tenminste, dat hoop je dan. Voor hetzelfde geld is de Argus dit jaar een enorme flop, niemand die het leest. Wat een afgang zou deze titel dan zijn. Een wedergeboorte loopt namelijk lang niet altijd goed af. En is een wedergeboorte überhaupt wel zo inherent positief als ik het nu af schilder, of kunnen we inmiddels voorzichtig concluderen dat sommige dingen beter met rust gelaten kunnen worden?

Reïncarnatie

Hoewel in vergelijking met de rest van de wereld maar weinig van de West-Europeanen gelooft in reïncarnatie – slechts 22% – wordt er wel vaak positief naar het concept gekeken. Zoals mijn moeder het verwoordde: 'Ik vind het een mooi idee dat op basis van hoe je je vorige leven hebt geleid je volgende leven wordt bepaald.' We mogen er dan zelf grotendeels niet in geloven, toch kun je in het Nederlandse taalgebruik verwijzingen terugvinden naar reïncarnatie. 'Hij heeft een oude ziel' is een gezegde waarmee de spreker doelt op de rust en wijsheid die de ander uitstraalt. Zeker een compliment dus. Een snelle zoekopdracht over dit gezegde brengt me op een website waar de oude ziel nog verder wordt uitgelegd. Uit een lijstje van zestien kenmerken ontdek ik al snel een rode draad: een oude ziel begrijpt diepere betekenissen, zoekt naar ware liefde en is compassievol. Stuk voor stuk goede eigenschappen. Het valt dus te concluderen dat de 22% West-Europeanen die in oude zielen en reïncarnatie gelooft dit als een positief proces ervaart.

De kijk op reïncarnatie is in veel religies van het Indiase subcontinent net iets anders. Het uiteindelijke doel is daar om de reïncarnatiecyclus uiteindelijk te doorbreken

en door te stromen naar Nirvana. Waar in West-Europa dus positief wordt gekeken naar zielen die al vaak zijn gereïncarneerd, is dit in het hindoeïsme een teken dat de ziel deze cyclus maar niet heeft kunnen doorbreken. De leeftijd van de ziel is dus niet een teken dat hij ook wijzer is.

Een wedergeboorte blijkt dus lang niet altijd goed

Het boeddhisme biedt weer een andere invalshoek. Waar de vorige twee theorieën waren gebaseerd op een proces van persoonlijke ontwikkeling, laat het boeddhisme het idee van de permanente ziel los. Er is geen sprake van een ziel die leert van elk leven. Het leven wordt gezien als een oneindig proces van dood en wedergeboorte en dit leidt tot pijn en lijden. De reïncarnatiecyclus wordt in het boeddhisme dus zeker gezien als iets negatiefs en kan slechts worden doorbroken door het behalen van goede karma gedurende je leven.

Een combinatie tussen de boeddhistische en de westerse insteek kan worden gezien in de televisieserie *Avatar: The Last Airbender*. De Avatar, genaamd Aang, is onderdeel van de Avatarcyclus. Aang volgt in een lange lijn van reïncarnaties van Avatars waar hij ook mee in contact kan komen. Hij krijgt adviezen van de verschillende Avatars die hem voorgingen, maar er is een duidelijke scheiding tussen hun persoonlijkheden. Hoewel Aang dus kan leren van zijn voorgangers is hij niet een direct product van deze reïncarnatiecyclus. Hierin is zowel de persoonlijke ontwikkeling van de West-Europese visie op reïncarnatie als het gemis aan de permanente ziel van het boeddhisme terug te zien.

Remakes en reboots

Een wedergeboorte blijkt dus lang niet altijd goed. Toch lijkt Disney en eigenlijk heel de entertainmentindustrie tegenwoordig een obsessie te hebben met het heruitvinden en opnieuw lanceren van oude succesformules. We worden overspoeld met *remakes* van films als *The Lion King* en *Aladdin*. Deze films worden aanvankelijk vaak met veel enthousiasme ontvangen, maar blijken achteraf bijna nooit de magie en het succes van de originele films te kunnen nabootsen. Dat wil niet zeggen dat het per se slechte films zijn, maar er is geen sprake van groei. Mijn tip aan Disney luidt dan ook: neem een voorbeeld aan het hindoeïsme en boeddhisme en laat de oude klassiekers genieten van hun welverdiende Nirvana.

Temptation Island is het nieuwe circenses

Door Rutger Loof

Als ik naar station Leiden Lammenschans fiets om de trein naar Utrecht te pakken, struikelt mijn blik minstens vier keer over een grote poster op reclameborden langs de weg. Ook op het station hangen er twee pontificaal in de regenhokjes. Afgebeeld staan drie in bikini geklede snollen met hakken (logische modekeuze) met daarachter drie in zwembroek geklede binken. Alle drie lachen ze mij met wit gebleekte, neppe glimlachen toe. Ik heb de neiging om mijn ontbijt ter plekke op het spoor te lozen en mezelf er achteraan te gooien. Als ik er naast deze reclame verder geen last van had, zou dit artikel hier al zijn gestopt. Helaas, tot mijn ergernis heeft zo'n beetje heel de wereld het over de laatste aflevering van de zoveelste realityserie die de Nederlandse media heeft uitgekakt.

'Waarom de fuck kijk je naar *Temptation Island*?' dat vroeg Jasmin Palamar zich vijf Argussen geleden ook al af. Ik deel met heel mijn hart en ziel zijn diepgewortelde haat voor dit soort programma's. Of het nu *Temptation Island* is, *Oh Oh Cherso* of *Love Island*, het concept is hetzelfde en kinderlijk simpel: je plaatst een groep behoorlijk oppervlakkige 'volwassenen', die gezamenlijk tot een tamelijk lage hoeveelheid intelligentie komen, bij elkaar in één ruimte (met de nodige hoeveelheid alcohol) en richt een stel camera's op ze. De chaos die volgt levert moeiteloos meerdere seizoenen aan beeldmateriaal op. Menig Nederlander vindt dit leuk om naar te kijken. Persoonlijk kijk ik liever een tv-programma waar mijn hersencellen niet meteen massaal van afsterven, maar dat zal wel aan mij liggen.

Ik denk dat ik een antwoord heb gevonden op de vraag van Jasmin. Wij als westerlingen kijken naar reality-tv om alle leed in de wereld even te vergeten. Er is al sinds begin van deze eeuw oorlog in het Midden-Oosten. Kinderen verzuipen in de Middellandse Zee op overvolle vluchtelingenbootjes. We hebben het klimaat dusdanig verneukt dat we maar beter kunnen leren zwemmen. Amerika heeft een Playmobil-poppetje als president en kinderen in Afrika sterven nog steeds aan aids, ebola of hongersnood. Als je dat alles wil vergeten kan je gewoon lekker kijken naar hoe een stel vrouwen met

een dikke reet en tieten, en mannen met meer biceps dan herseninhoud, een circusact opvoeren om ons te vermaken.

Het succes van reality-tv is dus puur en alleen te danken aan ons onvermogen om alle ellendige, depressieve en mistroostige schijtsituaties in de wereld te verwerken en er een oplossing voor te bedenken. Het is als een huilende baby. Als je de muziek maar hard genoeg zet, hoor je d i e niet. Helaas, door de muziek harder te zetten, gaat die baby er niet minder door huilen. Als je klaar bent met het kijken komen die problemen weer allemaal bovendien.

Natuurlijk snap ik dat je soms je eigen of wereldlijke problemen even wil vergeten. En het alternatief wordt vaak ook niet gewaardeerd.

Veel mensen denken niet dat de vele klimaatprotesten bijvoorbeeld echt structurele verandering gaan brengen. We zijn onze invloed kwijtgeraakt. Hierdoor zijn we niet veel beter af dan het Romeinse volk duizenden jaren geleden. Die hadden de macht om dictators af te zetten, maar beperkten zich uiteindelijk alleen nog maar tot hun 'panem et circenses'. Het Nederlandse volk heeft zichzelf ook beperkt en hoopt alleen nog maar op de nieuwste realityserie als 'spelen'. Ik wil eigenlijk alleen maar zeggen: door problemen niet onder ogen te zien, los je ze niet op.

De aantrekkingskracht die de meeste mensen hebben voor *Temptation Island* is voor mij juist de afstoting. Mijn persoonlijke aversie voor dit soort series stamt eigenlijk af van jaloezie. Want als ik naar die gasten van *Temptation Island* kijk, word ik eigenlijk alleen maar geconfronteerd met mijn problemen. Zij zijn veel gespierder dan ik, langer dan ik en hebben meer succes bij de dames dan ik. Misschien maakt het daarom ook uiteindelijk helemaal niet uit. Of je nu reality-tv, *RTL Boulevard* of *Dumpertreeten* kijkt. Zolang jij heel even die brandende wereld van buiten vergeet, is het uiteindelijk allemaal prima.

Het worden van Berlijn

Door Gijs Toussaint

Berlijn heeft meer geschiedenis dan goed is voor een stad. Hoofdstad van het keizerrijk, de Weimarrepubliek en nazi-Duitsland, daarna de bizarre frontstad van de Koude Oorlog. Al dat verleden is nog vers. Mensen, straten en gebouwen zijn getekend door de oorlog en de jaren dat de Muur de stad doormidden spleet. Vaak moet je goed zoeken naar sporen van dit verleden. De Berlijners hebben met Duitse *Pünktlichkeit* hun herinneringen gedelegeerd naar musea en monumenten. Op deze manier kunnen toeristen de Berlijnse geschiedenis meekrijgen, maar kunnen de Berlijners het negeren. Ze willen het verleden niet in hun gezicht hebben en er al helemaal niet over praten. Een bezoeker in Berlijn moet dus zelf op zoek en wanneer je goed kijkt, is er heel veel te zien. Een majestueuze balustrade lijkt alledaags maar blijkt van dichtbij doorzeefd met kogelgaten. De klauwen van de adelaar boven de ingang van het postkantoor zijn nu leeg, maar vroeger prijkte daar een hakenkruis. Kinderen spelen in plassen op de stoep, zonder te weten dat die gaten het werk zijn van Britse brandbommen. Berlijn is een stad die niet aan zichzelf herinnerd wilt worden, maar zichzelf constant herinnert. Dat kan ook niet anders, met alles wat Berlijn heeft doorstaan. Ook de Rijksdag is een *lieu de mémoire* als je weet waar je moet kijken. Bij het herbouwen van het Rijksdaggebouw koos Norman Foster, de Engelse architect, ervoor om de graffiti van de Sovjet-soldaten, die het gebouw in 1945 veroverden, te bewaren. Op de muur van het parlamentsgebouw van Duitsland staat tot op de dag van vandaag 'ik neuk Hitler in zijn kont'.

Een nieuw Berlijn?

Ondertussen verrijst in hoog tempo een nieuw Berlijn met nieuwe wolkenkrabbers, regeringspaleizen en mensen. Deze mensen komen uit alle windstreken naar Berlijn, aangetrokken door de energie, de vrijheid en de immense ruimte. Deze omslag lijkt misschien een wedergeboorte, maar dit soort omslagen zijn traditie in Berlijn. 'Wedergeboorte' suggereert dat er een oer-Berlijn is, een Berlijn waarnaar terug te keren valt. Maar Berlijn is en was altijd een stad op zoek naar zichzelf, een stad in een constant proces om haar identiteit te componeren. Dit proces maakt iedereen in Berlijn een nieuweling, zelfs de alleroudste stedeling. De geschiedschrijver Karl Scheffler vatte Berlijn het beste: "*Berlin ist dazu verdammt, immerfort zu werden und nie zu sein.*" Berlijn is gedoemd altijd maar te worden en nooit te zijn.

Stalins badkamer

De plek in Berlijn die dit 'worden' het best vertegenwoordigt is misschien wel de Karl-Marx-Allee. Deze monumentale, twee kilometer lange boulevard in de wijk Mitte, werd in de jaren '50 door de DDR gebouwd in een deel van de stad waar, na de ravage die het Rode Leger had aangericht, niks meer van over was. De boulevard heette eerst de Stalinallee en het ontwerp moest zijn leiderschap eren. Stalin had een duidelijk idee over dit ontwerp. Hij wilde de boulevard in een classicistische stijl laten bouwen om zo te laten zien dat de communisten ook paleizen konden bouwen, maar dat er arbeiders in zouden wonen. Hermann Henselmann was de belangrijkste architect verantwoordelijk voor het project. Hij was eigenlijk een modernist maar onder Stalin paste hij zich tandenknarsend aan. 'Als ze stront willen, dan bouw ik stront.' De boulevard moest majestueus worden en majestueuze boulevards bouwen, dat konden de communisten. Wie vandaag de Karl-Marx-Allee

oprijdt, wordt nog steeds overrompeld. Bij de toegang staan twee kleine wolkenkrabbers op wacht voor een rond plein. Dan volgen imposante, classicistische gebouwen met betegelde gevels. Ze moesten socialistisch optimisme uitstralen en zijn dus versierd met reliëfs van stoere arbeiders. De Allee lijkt in niets op een westerse hoofdstad in de eenentwintigste eeuw, het vormt de coulissen van een tijdloze heilstaat. Elk moment kan aan de horizon een parade met wuivende pioniers verschijnen. Dat was dan ook de bedoeling van deze boulevard en tijdens de Koude Oorlog vonden er om de haverklap parades plaats. In propagandafilms uit de jaren '60 is de glorie tijd van de Allee te zien. De winkels waren vol en blijde burgers genoten van de socialistische luxe. Nu het kapitalisme naar Oost-Berlijn is gekomen staat de helft van de winkels leeg, maar vervallen is de Allee zeker niet. De boulevard, die dankzij de vele betegeling ook wel 'Stalins badkamer' werd genoemd, valt onder monumentenzorg. In de DDR-tijd vielen in deze badkamer de tegels van de muren, na de val van de Muur is het voor een astronomisch bedrag gerestaureerd. Tegels en investeerders komen uit West-Duitsland. Zo zorgen kapitalisten voor de socialistische erfenis.

Decor van een verdwenen heilstaat

In Berlijn heeft de ineenstorting van de DDR gelukkig niet alleen voor klagende Ossi's en onderling wantrouwen gezorgd. De resten van het verdwenen land worden creatief

gebruikt. In de smeltkroes rondom de Karl-Marx-Allee is meteen na de eenwording iets geheel nieuws ontstaan. Opvallend aan dit nieuwe is dat het Oost- en West-Berlijn samenbrengt. De DDR is dertig jaar na haar val weer hip. Appartementen, cafés en clubs in de communistische stijl van de boulevard zijn populair onder de Berlijnse jeugd. Zo worden in café Sibylle discussieavonden over de DDR gehouden terwijl intens gelukkige communistische arbeiders vanuit de wandschilderingen toekijken. In meer cafés zijn interieurs uit de jaren '50 en '60 weer helemaal in. Dit geldt bijvoorbeeld ook voor de enorme sovjetbioscoop Kino International. Het decor van de verdwenen heilstaat is aan een tweede jeugd begonnen. Uiteraard is er wel degelijk veel veranderd achter de deuren van deze gebouwen. In de clubs wordt niet geswingd, maar gedanst op experimentele techno. Achter de bar staat geen nette man met een staatsopleiding, maar een halfnaakte vrouw. Onder de kroonluchters van Kino International dansen geen Stasi's met hun jonge maitresses, maar drag queens. In de cafés vind je geen arbeiders, maar hipsters die met een zorgvuldig doordachte nonchalance cool zitten te doen, in rokerige ruimtes op versleten banken bij het licht van oranje lampen uit DDR-interieurs.

Kunstzinnig raven in het oostblok

In het geordende Duitsland is Berlijn een eiland waar geëxperimenteerd kan worden, waar vrijheid heerst, waar mensen openstaan voor nieuwe dingen en elke nacht een avontuur is. De vrolijke pioniersgeest van na de hereniging is in de stad nog steeds springlevend. Kunstenaars, studenten en buitenlandse avonturiers trekken naar Berlijn, juist omdat de stad steeds verandert, en de omgeving van de Karl-Marx-Allee is de populairste bestemming. Dit komt niet alleen door de eerder beschreven cafés en clubs maar ook door de zogenaamde *Szene*. Dit is een netwerk van kunstenaars, musici en andere hipsters die in Oost-Berlijn illegale feesten organiseren in verlaten fabrieken en panden, veelal in de wijk van de Karl-Marx-Allee. Kaartjes kopen kan niet en zodra de feesten ergens in de media worden genoemd kappen de organisatoren ermee. Soms gaan mensen los op moderne techno, soms op sixties-muziek en weer andere keren worden er obscure Koreaanse films getoond. Wat het nachtleven rond de Allee kenmerkt is dat het nooit vaststaat. Zelfs de meer reguliere clubs huizen zelden in een vaste locatie. De parallel met Berlijn is al snel gelegd. Net als de *Szene* staat de stad nooit stil. Op de Karl-Marx-Allee stierven in 1945 duizenden soldaten. Op de Allee vierde de DDR haar glorie dagen en onderging het haar verval. Op diezelfde Allee staat vandaag de dag Berlijnse jeugd te raven tussen socialistisch erfgoed. Stad en Allee zijn nog steeds bezig met worden en hopelijk voorlopig niet met zijn.

Veldslagverslag

De Oosterbeek Perimeter

Door Berend van der Hoop

75 jaar geleden waren de geallieerden bezig aan een snelle opmars door West-Europa richting Duitsland. De grootste barrière was de rivier de Rijn. Om deze te overbruggen en zo hopelijk voor kerstmis de oorlog te beëindigen, bedachten de Britten onder veldmaarschalk Bernard Montgomery een gedurfd plan: een enorme luchtlandingsoperatie in Nederland die bruggen over de Waal en de Nederrijn moest veiligstellen. Het was echter een overhaast uitgedacht plan waarin de Duitse verdediging ernstig onderschat werd. Operatie Market Garden draaide na negen dagen uit op een van de grootste geallieerde mislukkingen van de Tweede Wereldoorlog. In dit veldslagverslag volgen we een dagboek van een Britse parachutist in het 3de bataljon van de 1ste luchtlandingsdivisie. De Slag om Arnhem vond voor hem vooral plaats in Oosterbeek. Deze soldaat is fictief, maar wat hij ervaart heeft echt plaatsgevonden.

Maandag 18 september 1944, 05:30 uur

Zo vlekkeloos en gemakkelijk als onze landing gistermiddag verliep, zo moeizaam verloopt nu de tocht naar Arnhem. We moeten die Duitsers gisteren compleet overdonderd hebben, hoe konden ze verwachten dat we met zoveel mannen en materieel op klaarlichte dag zouden landen? Was het nou maar dichterbij de stad geweest. Zodra we ons op de heidevelden verzameld hadden en oostwaarts richting Arnhem trokken, stuitten we bijna meteen op tegenstand, verborgen in bosjes en boerderijen. We hadden aan het begin van de avond Arnhem en de brug over de Nederrijn al moeten bereiken, maar we zitten sinds het begin van deze nacht vast in een dorp genaamd Oosterbeek, een paar kilometer ten westen van ons doel. Het is nu stil, maar elk moment kunnen we de vijand weer vanuit meerdere richtingen verwachten. Ik heb me met een paar maten ingegraven in een achtertuin

van een rijtjeshuis. Af en toe kijken de bewoners tussen hun gordijnen door de tuin in. Ik ga proberen te slapen.

12:10 uur

Ik kon niet lang slapen, ik werd bij zonsopgang gewekt door het geronk en getril van een Duitse Sturmgeschütze die door de straat reed. Voordat ik kon reageren werd het geraakt door een PIAT-granaatwerper van een paar van onze mannen die in een huis verderop zaten. Een kort vuurgevecht volgde en we konden de optrekkende Duitse soldaten snel afweren. Ik was meteen weer klaarwakker.

De rest van ons bataljon, dat dichterbij Arnhem was gekomen dan wij, heeft zich bij ons gevoegd in Oosterbeek. Aan het eind van de ochtend kwamen ze vanuit het oosten terug na een mislukte poging om Arnhem binnen te dringen. Ik schrok toen ik zag hoe weinig mannen er waren. Het schijnt dat gisteren het grootste deel van het 2de bataljon het centrum van Arnhem bereikt heeft door langs de rivier op te trekken, maar die zijn nu compleet afgesloten van ons.

Dinsdag 19 september 1944, 14:45 uur

Ik zit op het hoofdkwartier in Hotel Hartenstein om door te geven dat we aan de noordzijde de zoveelste kleine aanval van de Duitsers hebben afgeslagen. Majoor-Generaal Urquhart is weer terug. Hij was sinds gisteren vermist en ik hoorde dat hij verscholen heeft gezeten op zolder bij een Nederlandse familie. De chaos veroorzaakt door de poging om Arnhem binnen te dringen door het 2de bataljon gaf hem de mogelijkheid om terug te komen. Onze radio's werken nog steeds niet. We hebben geen idee hoe het er aan toe is met de mannen in Arnhem of wanneer we versterkt worden vanaf de landingszones.

Woensdag 20 september 1944, 11:20 uur

Ik liep vanochtend een rondje langs de linies om te kijken of er nog zwakke plekken waren. Een maat en ik werden geroepen door een Nederlandse familie en we raakten kort in gesprek. Ze bedankten ons en gaven ons tabak, waarna ze hun kelder in vluchtten. Ik voel me opgelaten, ik weet niet of ze ons over een paar dagen nog dankbaar zullen zijn.

We zijn er zo slecht aan toe dat de majoor-generaal heeft besloten niet nog een poging te wagen om het 2de in Arnhem te bereiken. We graven ons nu in rond een perimeter in Oosterbeek, ons oude schuttersputje in de achtertuin hebben we al moeten verlaten; die zone is niet meer houdbaar. We hopen dat we dit kunnen volhouden tot de tanks van XXX Corps ons bereiken vanuit het zuiden.

15:15 uur

Er hebben zich ongeveer 90 man bij ons gevoegd. Ze hebben zich teruggetrokken uit Wolfheze, tussen hier en de landingszones. De Duitsers hebben ons nu dus bijna compleet omsingeld en we krijgen geen voorraden meer vanaf die kant. Er worden nog steeds om het uur voorraaddroppings gedaan door de RAF, maar met onze kapotte radio's kunnen we ze niet laten weten dat we die dropzones niet onder controle hebben. Mijn ochtendkoffie is dus voor de Duitsers...

23:05 uur

We worden nu constant aangevallen door Duitse troepen van de SS, en ze worden ondersteund door tanks. Die zouden hier helemaal niet moeten zijn; volgens de rapporten bevonden zich hier slechts tweederangs troepen en helemaal geen tanks. Paratroepers als wij zijn hier helemaal niet voor uitgerust, hoe we tot nu toe de aanvallen afslaan zou ik bij God niet weten. En onze voorraden raken steeds sneller op. De perimeter die we hadden opgezet wordt met elke Duitse aanval kleiner en we hebben zo weinig man dat sommige gaten zelfs worden gevuld door gliderpiloten van de RAF. Nog steeds geen enkele communicatie met de buitenwereld, waar blijft XXX Corps?

Donderdag 21 september 1944, 6:10 uur

Een van mijn beste maten is geraakt door splinters van een mortiergranaat. De hospik zei dat het niet ernstig is, maar zijn been zag er verschrikkelijk uit met al die splinters. Ik heb hem op mijn rug naar de eerste hulp post in het huis van Kate Terhorst gedragen. Al op de eerste dag hebben de hospikken hier een post opgezet, maar dit is de eerste keer dat ik hier ben. Het puilt uit van de gewonden, de lucht is hier verschrikkelijk, maar je kan niet buiten zitten, omdat er constant mortieren vallen. Ik zag Kate net uit de Bijbel voorlezen aan een stervende man. Als ik haar was geweest, was ik op de eerste dag al vertrokken.

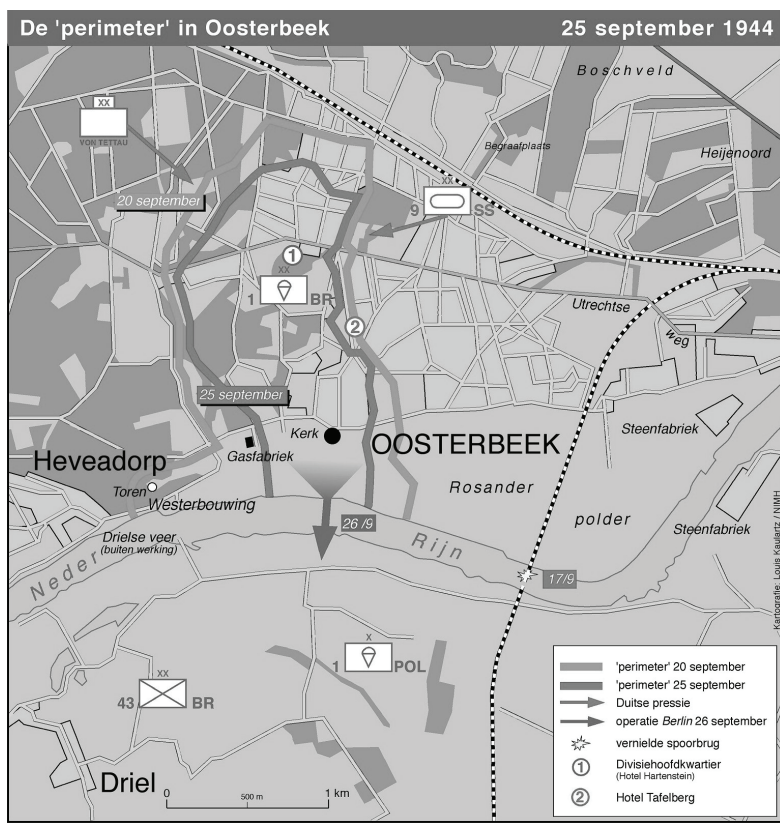
19:20 uur

Voor het eerst in dagen eens goed nieuws! Onze uitzichtposten aan de rivierkant hebben Poolse troepen zien landen ten zuiden van de rivier. De kans dat ze ons bereiken is klein, maar de Duitsers moeten manschappen daarheen sturen, wat de druk van ons af neemt. Ook hebben we eindelijk via de radio contact gehad met artillerie-eenheden van XXX Corps. Ze zijn al begonnen met het beschieten van Duitse posities langs onze perimeter, wat aanzienlijk helpt.

Vrijdag 22 september 1944, 03:40 uur

Een van onze jongens is zowaar de Rijn over gezwommen om contact te zoeken met de Polen, omdat ook dat niet lukte via de radio. Hij kwam helaas terug met slecht nieuws. De Poolse landingszone werd sterk verdedigd en ze werden al onder vuur genomen terwijl ze nog in de lucht waren. Ook hebben ze geen enkele manier kunnen vinden om de Rijn over te steken naar ons toe. Zij zitten nu in eenzelfde soort situatie als wij, in het dorp Driel aan de andere kant van de rivier.

Tijdens een stiltemoment in de strijd heb ik voorzichtig weer een ronde langs onze posities gemaakt. Er is weinig van het dorp over: Duitse artillerie, tanks en mortieren en granaten van beide kanten hebben de huizen en straten aan flarden geblazen. Onze posities bestaan nu uit schuttersputjes en geïmproviseerde verdedigingswerken in de ruïnes. Op sommige plekken in de linie zitten enorme gaten. Tussen de kraters en loopgraven staan geïmproviseerde kruizen om graven aan te geven. Het zijn er zoveel. De voorraden bij de eerste hulp posten zijn bijna op. Hoe lang kunnen we dit nog volhouden?

Ik zag dat er ook burgers naar binnen werden gedragen

10:55 uur

Het lijkt erop dat de Duitsers hetzelfde dachten als ik vannacht. Vanaf halverwege de ochtend vinden er constant zware aanvallen plaats op onze perimeter. Toen ik de eerstehulp post verliet om weer naar mijn positie te gaan, werd de man vlak voor mij geraakt door een sluipschutter. Ze mikken op de mannen die heen en weer rennen tussen de posten. Ook de artilleriebombardementen nemen toe, aan beide kanten.

Later die middag

Mijn horloge is van mijn pols geblazen toen een granaat vlak naast mijn loopgraaf insloeg. Ik kon hem niet meer vinden tussen het puin. Zelf ben ik ongedeerd. De Duitse aanvallen duren voort, de perimeter krimpt.

Zaterdag 23 september 1944, ochtend

Vannacht hebben een aantal Polen met rubberboten geprobeerd de Rijn over te steken. Ik was er niet bij, ik zat in een loopgraaf aan de noordkant van de perimeter. Slechts heel weinig Polen konden oversteken. Komende nacht gaan ze het weer proberen.

Zondag 24 september 1944, middag

De oversteek van vannacht viel ook tegen. De Polen hadden steun van de artillerie van XXX Corps, maar de boten waren in slechte conditie. Van een van hen die het wel lukte, kreeg ik kauwgum en een sigaret. Die van mij zijn al dagen op...

De RAF laat zich eindelijk zien; in de loop van de middag hebben ze al meerdere luchtaanvallen uitgevoerd op de Duitse posities. Ik ben echter bang dat het veel te laat komt.

Avond

Ik ben geraakt. Terwijl ik van een kapotgeschoten gebouw naar een andere positie rende, ontplofte er een artilleriegranaat achter me. Ik heb splinters in mijn kuit en zij. Een maat van mij heeft me naar Hartenstein gedragen, hij werd zelf nog in zijn schouder geraakt. Nu zitten we samen tegen de buitenmuur van het hotel, binnen is het te vol. Ik zag dat er ook burgers naar binnen werden gedragen, ook getroffen door artillerievuur. Ik werd aan het begin van de avond geraakt, eigenlijk net te laat. Tussen 15:00 en 17:00 uur vannmiddag was er een staakt-het-vuren afgesproken door onze officiers en die van de SS, om gewonden te evacueren. Volgens de luitenant zijn er meer dan 400 mannen geëvacueerd, maar de eerste hulpposten zitten nog steeds overvol. Als ik een paar uur eerder

geraakt was, lag ik nu in een ziekenhuis in Arnhem. Het schijnt dat onze troepen daar verslagen zijn.

Ik heb morfine gekregen tegen de pijn, maar de dokter heeft nog geen tijd gehad de scherven uit mijn been te halen. Geraakt worden was totaal niet zoals ik had verwacht. Ik werd gewoon opeens tegen de grond gesmeten en het leek eeuwen te duren voordat ik doorhad wat er gebeurd was, en voordat ik pijn voelde. Dat maakte het eigenlijk heel angstaanjagend.

Maandag 25 september 1944, avond

Het is voorbij. De Duitsers zetten zoveel druk op onze linies dat majoor-generaal Urquhart het bevel tot terugtrekken gegeven heeft. Onder artilleriedekking zullen de mannen zich terugtrekken over de rivier richting XXX Corps. De mannen die kunnen lopen, ik behoor daar niet toe. Ik en de andere zwaargewonden blijven achter in de eerste hulpposten. Terwijl ik dit schrijf, zitten de mannen om mij heen zachtjes te zingen. Het is wachten tot we door de Duitsers meegenomen worden. Ik weet niet wanneer ik weer zal schrijven.

In de avond van 25 september trokken onder zware regenval en artillerievuur ongeveer tweeduizend man zich via vloten terug over de Rijn. majoor-generaal Urquhart was negen dagen eerder geland met ruim achtduizend man. De Duitsers kwamen er pas in de loop van de volgende dag achter dat de meeste Britten zich hadden teruggetrokken, en namen ongeveer zeshonderd gewonden krijgsgevangenen. De geallieerden vestigden zich ten zuiden van de Rijn en konden pas na de winter de rest van Nederland bevrijden. Oosterbeek en Arnhem bleven compleet vernield achter, het aantal burgerslachtoffers wordt geschat op meer dan duizend.

Mijn eigen grootvader heeft de gevechten in Oosterbeek meegemaakt. Als veertienjarige woonde hij in een huis dat midden op de perimeterlinie lag. In de ochtend van 17 september keek hij met grote verbazing naar de duizenden parachutisten die even verderop landden. De volgende dag werd zijn huis geraakt door een artilleriegranaat en raakte zijn familie alles kwijt. De rest van de slag hebben ze doorgebracht in een kelder bij vrienden. Verder weet ik niets over zijn ervaringen.

Nederland werd tussen januari en mei 1945 verder bevrijd, vooral door Canadese troepen. In plaats van met kerstmis werd de oorlog in Europa pas beëindigd in mei 1945, en de Britten en Amerikanen bereikten Berlijn niet als eersten. Om de welbekende, enigszins cliché zin toch te gebruiken: de geallieerden gingen een brug te ver.

Handleiding voor een (on)voorziene vakantiesituatie

Door Thomas van Royen

Hoog in de Georgische Kaukasus, tussen de prachtige vergezichten van het natuurpark van Svaneti, zitten jij, je twee vrienden en vijf anderen in een versleten busje dat met een redelijke vaart over een zandweg rijdt. Jullie zijn op de terugweg van het dorpje Ushguli, met zijn typerende torentjes, naar Mestia, het stadje waar jullie overnachten. Turend tussen de stofwolken kan je af en toe een glimp van de omgeving opvangen. Minder dan een halve meter naar links is de weg vervangen door een steile afgrond met een paar honderd meter naar beneden de Enguri rivier. Aan de rechterkant zit er slechts een paar centimeter tussen het busje en een kaarsrechte rotswand. Een vangrail is er niet, tegenliggers zijn er wel. Geen paniek: deze handleiding met de richtlijn *go with the flow* loodst je door deze situatie heen. Pak deze er gerust bij en gooi je zorgen door het linkerraam het ravijn in.

1: Je hebt wel gekker meegemaakt

Als de chauffeur een poging waagt om een flinke bierfles open te maken met zijn zakmes, terwijl hij ondertussen de handen aan het stuur probeert te houden, kan je eigenlijk alleen maar lachen. Hoe kan het dat je wederom in een lichtelijk absurde situatie terecht bent gekomen tijdens deze vakantie? Van crossen met een Lada door de Azerbeidzjaanse woestijn, badderen in een moddervulkaan, het toevallig voorbij zien rijden van de geëscorteerde Azerbeidzjaanse president tot bijna opgelicht worden bij een grensovergang: jullie hadden tijdens deze vakantie al bijzondere momenten meegemaakt. Pak je rust dus maar, deze busrit sluit naadloos op de rest van de vakantie aan.

2: Maak kennis met de locals

Jullie hadden al eens eerder kennis gemaakt met de chauffeur voordat jullie vroegen of hij jullie naar Ushguli en terug naar Mestia wilde rijden. Een forse vent, ergens rond de zestig, en zijn drie gouden tanden zijn regelmatig te zien door de brede grijs die vaak op zijn gezicht is te zien. Jullie kunnen elkaar niet begrijpen. Toch praat hij Russisch en jullie Engels tegen hem, waardoor er merkwaardig genoeg alsnog een gesprek ontstaat. Kijk, die chauffeur is dus een allerbeste kerel.

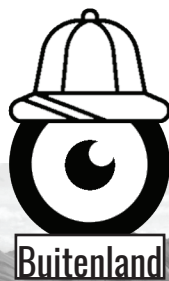
3: Probeer te genieten

Eigenlijk wist je al dat jullie het goed zouden vinden met de chauffeur. Toen jullie namelijk na aankomst in Ushguli op een terrasje gingen zitten, schoof hij bij jullie aan. Op een gegeven moment keek hij jullie even aan en riep: '*Chacha, natural!*' *Chacha*, de sterke drank die wordt gedestilleerd van de restanten die overblijven bij het wijnmaken, kan een promillage hebben dat tussen de veertig en zeventig procent (of hoger) ligt. Net zoals wijn, wordt *chacha* door veel Georgiërs zelf gemaakt. Nadat hij van zijn busje was teruggekomen met een colaflesje met daarin het heldere drankje, wisten jullie dat het hier eveneens om zelfgestookte *chacha* ging. Nadat hij om vier shotglaasjes bij de bediening had gevraagd, konden jullie zijn aanbod uit beleefdheid niet afslaan. Eén vriend was nog niet helemaal overtuigd, maar na een teleurgesteld nee-geschud van de chauffeur deed hij alsnog twee shotjes mee. Met drie shotjes *chacha* achter de kiezen (plus het biertje waar jullie al mee bezig waren) verkenden jullie lichtelijk beschonken het pittoreske Ushguli.

4: Maak je vooral geen zorgen

Na een paar uur tussen de torentjes te hebben gelopen waar veel plaatsen in Svaneti om bekendstaan, is het alweer tijd om in het busje te stappen. Zo zijn jullie weer op het moment in het gammele busje aangekomen dat de chauffeur na veel gedoe de bierfles opent. Hij houdt de fles even buiten het raampje vanwege het schuim dat direct naar boven komt, neemt eerst zelf een flinke teug en geeft de fles door naar achteren. Ondanks dat hij de weg als zijn broekzak kent, zorgen jullie er met alle passagiers voor dat de fles leeg is tot hij weer bij de chauffeur aankomt. Tegen de verwachtingen in lijkt het zelfs alsof het rijden beter gaat na het bier (en de sigaret die je hem moet helpen aansteken). Dat viel wel mee toch? Je bent immers heelhuids aangekomen (hoop ik) en bent een ervaring rijker geworden. Hopelijk heeft deze handleiding je wat geholpen en heb je ook nog kunnen genieten.

Studeren in Victoria: 'Pretty cool, eh?'

Door Margot Schuring

Het was drie maanden geleden dat ik met mijn backpack op Schiphol stond, klaar voor een nieuw avontuur. Zoals altijd was ik de avond van tevoren nog aan het inpakken, maar desalniettemin voelde ik me goed voorbereid en was ik klaar om te vertrekken. Of toch niet? Aangekomen op het vliegveld, speurde ik het informatiebord af op zoek naar de juiste check-in balie, maar ik kon mijn vlucht nergens vinden. Met lichte paniek vroeg ik een medewerkster om hulp: 'Weet u misschien waar ik moet inchecken voor de vlucht van Jet Airways naar Toronto?' De medewerkster keek me verbaasd aan. 'Jet Airways? Die zijn maanden geleden failliet gegaan.'

Lekker dan. Ik was nog niet eens het land uit en het ging nu al mis. Maar ik liet mijn reis niet de kop indrukken. Een paar uur later en heel wat centjes armer, zat ik in een vliegtuig naar Toronto. Mijn reis kon eindelijk beginnen. Vastberaden om het land waar ik ging studeren goed te leren kennen, had ik besloten om in de zomer door Canada te reizen. Canada is echter een ontzettend groot land en daarom zou ik eerst de grote steden in het oosten bezoeken om vervolgens naar Vancouver in het westen te vliegen. En wat een verschillen! Waar in het oosten veel grasland is, rijzen de bergen uit de grond in het westen. De provincies zijn net kleine landen op zich, ieder met haar eigen regels en kenmerken. Desondanks zijn deze verbonden door een overkoepelende Canadese cultuur en mentaliteit. Op elke straathoek is er wel een Tim Hortons te vinden, de Canadese mix van Starbucks en McDonalds, waar de gemiddelde Canadees 's morgens een 'double-double' (twee suikers, twee koffiemelk) bestelt op weg naar zijn of haar werk. En als jij die *double-double* dan per ongeluk omver gooit zal hij of zij zich waarschijnlijk nog steeds excuseren terwijl het compleet jouw schuld was. Het is waar: Canadezen zijn ontzettend vriendelijk. Dat

leerde ik al snel toen ik van Kingston naar Ottawa reisde. Aangezien het openbaar vervoer vrij prijzig is, besloot ik om te gaan liften. Echter, de snelwegen in de provincie Ontario zijn net als in Nederland: brede wegen waar de auto's aan je voorbijrazen. Mijn enige opties om een lift te krijgen, waren de oprit of een tankstation. Gelukkig was er een tankstation vóór de oprit en positioneerde ik mij strategisch tussen de twee in. Hoewel het een drukbezochte weg was, bleven de auto's langs me heen rijden en de moed zonk me in de schoenen. Totdat er een vrouw van middelbare leeftijd stopte. 'Where are you going?' vroeg ik hoopvol. De vrouw had mijn bord met 'Ottawa' gezien en zei: 'Look, I'm not going to Ottawa, but if you were my daughter, I wouldn't feel comfortable with you standing here. Let me drive you to the train station.' Teleurgesteld legde ik uit dat dat niet hoefde, maar de vrouw stond erop. 'Don't worry about it! I'll buy you a train ticket.' Na wat aandringen stapte ik in de auto en reed ze me naar het treinstation. Het was pas nadat ik het bonnetje van het treinkaartje zag, dat ik me realiseerde hoe ongelooflijk aardig deze vrouw was geweest: het twee uur durende ritje met de trein kostte maar liefst honderd dollar!

Toch zitten er beperkingen aan deze vriendelijkheid. De Canadezen zijn een trots volk. Zeker de Franstaligen in Québec kunnen er wat van. Probeer hier niet Engels te praten, want ze zullen je alleen maar dom aanstaren. Gelukkig kon ik met mijn middelbare school Frans nog net een koffie bestellen. De soevereiniteitsbeweging in Québec is nog steeds actief, hoewel deze een stuk minder aanwezig is dan in de jaren '60. Separatisten betogen onafhankelijkheid op basis van hun koloniale verleden. De Fransen waren een van de eerste Europeanen die zich in Canada vestigden, maar moesten hun onafhankelijkheid opgeven aan de Britten na de Zevenjarige Oorlog in

1763. Vandaag de dag is het verplicht voor nationale instituties om informatie zowel in het Engels als in het Frans te verlenen. Desondanks is het niet waarschijnlijk dat Québec zich zal afscheiden in de nabije toekomst, om heel wat redenen. Een daarvan is de inheemse bevolking die in de provincie woont. Die verzet zich tegen de Eurocentrische beweging, die de stem van inheemse groepen, zoals de Mohawks en de Cree, compleet weglaat.

Dat brengt me tot de *elephant in the room*: de inheemse bevolking. Hoewel Canada graag aan de rest van de wereld wil laten zien hoe aardig en beschaafd het is ten opzichte van die 'schreeuwerige Amerikanen', worstelt het land met zijn eigen koloniale verleden. Van menigeen heb ik gehoord dat het middelbare schoolprogramma wat betreft de First Nations-bevolking (er zijn meer dan 600 inheemse groepen in Canada) vrij beperkt is en tot op heden zijn weinig mensen zich bewust van de impact van het kolonialisme. Dat bleek maar weer toen ik aan het liften was naar Montreal. Ik kreeg een lift van een man die werkte in de bouw en we raakten aan de praat over de Canadese politiek en economie. 'Those damn Indians!' klaagde hij. 'They're taking away all our money while they're not paying any tax.' Een beetje historisch perspectief was hier op zijn plaats geweest.

Een paar weken terug was een zogeheten 'toga' party in volle gang toen de politie de boel stillegde

Racisme in Canada is een even groot probleem als in de Verenigde Staten, maar het is minder aan de oppervlakte en wordt minder snel aangekaart. Gelukkig is dat niet overal het geval. Hier in Victoria, waar ik sinds twee maanden studeer, zijn veel initiatieven om inheemse groepen te helpen. Op de introductiedag van de universiteit werden we verwelkomd door drie ouderen van de Lekwungen- en WSÁNEĆ-bevolking. Zij gaven een zegening in de vorm van een inheems lied, wat erg indrukwekkend was. Bij elk evenement georganiseerd door de universiteit wordt er stevast vermeld dat men erkent dat het evenement plaatsvindt 'on the traditional and unceded Coast Salish territories of the Lekwungen and WSÁNEĆ people.' Ook op academisch gebied zijn er veel mogelijkheden om meer te weten te komen over inheemse groepen en er is zelfs een heel departement gewijd aan *Indigenous Studies*. Momenteel volg ik een geschiedenisvak over 'Race, Racism and Ethnicity in Canada to 1900', wat tegelijkertijd interessant en verontrustend is, aangezien gebeurtenissen uit het koloniale verleden vandaag de dag nog resoneren in maatschappelijke belangen (zoek 'oka crisis' maar eens op).

Hoewel de werkdruk hier ongeveer even hoog is als in Utrecht, is het studentenleven tamelijk anders. Alles is geconcentreerd op de campus en het is net een klein dorp.

Van bieb tot fitness, van theater tot pub: het is er allemaal. Er is zelfs een *multifaith chapel* waar je gratis yoga- en meditatie sessies kan volgen. Daarnaast zijn hier 'clubs' in plaats van studieverenigingen. Momenteel ben ik lid van de *surfclub*, *outdoors club* en de *meditation club* en elk weekend is er wel een activiteit waar ik aan meedoe. Zo help ik dit weekend mee met een festival van de *meditation club* en ging ik een paar weken geleden hiken met de *outdoors club*. Hoewel het even omschakelen was met de afstanden (het is hier heel normaal om drie uur te rijden voor een hike), zijn veel natuurparken binnen een uur te bereiken. Natuur is overal! En dieren ook. Eekhoorns en wasberen zijn in elk park te vinden en het is heel normaal om een hert in iemands voortuin te zien grazen. Toch wel een dingetje als je 's avonds aangeschoten naar huis fietst en er opeens een hert vlak voor je de weg oversteekt.

Eén ding waar Victoria niet aan kan tippen is het nachtleven. De clubs sluiten hier rond twee uur 's nachts en een biertje kost al gauw zeven dollar. Maar aan de andere kant, de biertjes hier zijn vooral speciaalbiertjes, dus na twee kleintje pils voel je hem al behoorlijk. Daarnaast zijn er veel tentjes met livemuziek, wat ik erg kan waarderen. Het feestleven speelt zich vooral af in de pub op de campus of in de vorm van huisfeestjes, maar dan in Amerikaanse stijl. Een paar weken terug was een zogeheten 'toga party' in volle gang toen de politie de boel stillegde. Maar dat liet ons niet tegenhouden. Zodra de politie de hoek om was, werd er een nieuw biervat tevoorschijn getoverd en het feest kon weer door. Aan het einde van de avond waren de laatste diehards nog *beerpong* aan het spelen terwijl een zee van rode bakers over de vloer verspreid lag met hier en daar een verdwaalde toga.

De dagen rijgen zich aaneen en de tijd glipt als zand door mijn vingers heen. Het voelt als de dag van gisteren dat ik op Schiphol stond, maar ik heb intussen al zoveel meegemaakt. Elke dag beleef ik weer iets nieuws en mijn genegenheid voor Victoria en de mensen hier groeit. Ik kijk uit naar de rest van mijn tijd hier. *See you in February!*

Treinreisontberingen in Oost-Europa

Door Rutger Loof

Afgelopen zomer besloot ik met vijf vrienden het Nabije Oosten van Europa door te reizen per trein. Om de identiteit van mijn reisgenoten te beschermen zal ik naar hun bijnamen verwijzen. Dat zijn: Goebbels, Thijmen, Pleister, Goulash en Edje. Waarom zij die bijnamen hebben zijn allemaal eigen groepspretjes, daar zal ik u als lezer niet mee lastigvallen. Binnen de groep sta ik onder meerdere bijnamen bekend (de één niet leuker dan de ander) maar ik word meestal 'Rudy' genoemd.

Daar sta ik dan. Mijn twee reisrugzakken staan tegen het bankje aan. De lucht is vrijwel onbewolkt en er ligt een rode gloed op de horizon. De Sava stroomt rustig kabbelend voort. Het laatste blikje Servisch bier gaat met trage, lange teugen naar binnen en ik geniet van iedere druppel. Een stukje van onze plek vandaan staan drie Deense meisjes selfies te maken. We zijn gearriveerd in Slovenië, in het pittoreske Zidani Most, in het Duits ook wel Steinbrück genoemd. Het plaatsje telt maar liefst driehonderd inwoners. In de oudheid en later ergens in de middeleeuwen werd er een brug gebouwd waaraan de plaats haar naam te danken heeft (Zidani Most betekent "gemetselde brug"). Het plaatsje werd in 1848 belangrijk als transportknooppunt, toen de spoorlijn van Wenen naar Triëst via Ljubljana werd geopend. Tegenwoordig is dat echter allemaal vergane glorie. Zidani Most fungeert nog steeds als knooppunt, hoewel het economisch belang is afgenomen door de spoorlijn vanuit Oostenrijk naar Zagreb. Ondanks het gevoel dat ik aanbeland ben in een gat, ligt de omgeving er mooi bij op deze avond. Om ons heen cirkelt een groepje uitgemergelde straathonden, die met grote ogen afwachten of wij toevallig een plakje worst tevoorschijn toveren.

'Wat wil je nog gaan eten, Rudy?' vraagt Pleister aan me. 'Die tortilla's zijn echt niet te verstouwen, dus ik ga even kijken,' zeg ik. De nasmaak van de zompige, kleffe, zelfgemaakte tortilla met nagenoeg alleen paprika en komkommer, spoel ik weg met de laatste slok vloeibaar goud. 'Ik ga wel mee, blijf jij dan bij de tassen, Pleister?' zegt Edje. Samen struinen we de bar die bij het kleine station ingebouwd zit binnen. Achter de bar staat een ietwat kleine nepblondine met een neusring haar baby in een kinderwagen te sussen. Haar echtgenoot, een kast van twee bij één

meter met een arm vol tattoos, zit aan de bar. Drie oude mannetjes zitten in een hoekje te kaarten en een vermoeide conducteur drinkt een glas frisdrank.

Edje en ik bestellen drie panini, die deze bar waarschijnlijk gewoon inkoopt uit de supermarkt, want de nepblondine stopt ze voorbereid uit een plastic zakje in een tosti-ijzer. 'Altijd beter dan paprikatortilla,' denk ik bij mezelf. Ik zie uit m'n ooghoek de doorzichtige koelkast achter de bar. Op de onderste plank zie ik halve literblikken Sloveens bier staan. Mijn hart maakt een klein sprongetje. Met drie blikken en drie broodjes gaan Edje en ik weer bij Pleister zitten. 'Ik heb slecht nieuws en ik heb nog slechter nieuws,' vermeldt Pleister. 'Kom maar op,' zeg ik met mijn mond vol goddelijke ham-kaas. 'De nachttrein is vertraagd met dik

een uur. Dus we zitten nog tot twee uur 's nachts hier op het station.' Edje en ik geven een diepe zucht. 'Wat is dan het nog slechtere nieuws?' vraagt Edje met angstige anticipatie. 'We hebben geen couchettes in deze trein. Alleen normale stoelen.' Ik geef een nog diepere zucht. We besluiten een potje Uno te spelen om de komende drie uur te doden.

Een halfuur later komen Goebbels, Thijmen en Goulash weer aangelopen. Zij wilden het

gebied verkennen. Ze hebben zes dozen pizza bij zich, die ze in het enige restaurant in heel Zidani Most hebben gehaald. 'Hebben jullie ook voor ons gehaald?' vraagt Pleister met een blik op de zes pizza's. 'Eh ja, natuurlijk!' zegt Goebbels opgewekt. Terwijl ik ook de pizza gretig opsmikkel, zie ik Goebbels een beetje raar naar z'n pizza kijken. 'Wat is er?' vraag ik. 'Ja, ik mis een beetje de smaak van salami op mijn pizza,' is het antwoord. Even is het stil. Dan zegt Goulash: 'Je hebt ook een quattro formaggi gehaald, pannenkoek.'

Ik zelf sidder nog een beetje na van de heenreis. Die begon om vijf uur 's ochtends in Thessaloniki, waar het nog een strijd geweest was om op tijd met z'n allen de trein te halen. Vervolgens moesten we nog apart met een busje over de grens worden vervoerd. Bij de grens werd natuurlijk onze identificatie gecontroleerd. We moesten even een momentje wachten. Opeens ging de deur van het busje open en twee nors uitzienende grenswachters keken mij strak aan met het commando: 'You are coming with us.' Ietwat verbluft doe ik maar gewillig wat me gevraagd wordt. 'Het zal wel een vergissing zijn,' zeg ik tegen mezelf als ik uit het busje stap.

Toch flitsen beelden van waterboarding en duimschroeven aan mijn geest voorbij als ik tegenover de grenswachter in het hokje wordt geplaatst. 'Your identification is no good.' Zegt de dikkige man vanachter een oude boxcomputer. Als ik naar de ID kaart in zijn hand kijk, schiet me ineens te binnen waarom de ID kaart niet wordt goedgekeurd.

Afgelopen jaar was ik na een feest m'n portemonnee kwijtgeraakt en had alle passen (waaronder natuurlijk mijn ID) laten vervangen. Echter, een week later bleek dat mijn portemonnee gewoon op de bovenste plank van de kast lag. Diezelfde, ongeldig verklaarde ID wordt mij nu door de grenswachter aangegeven. 'Have you maybe got a passport?' vraagt de man. Snel haal ik mijn (geldige) paspoort uit mijn reistas en dank iedere mogelijke godheid die ik ken voor het meenemen daarvan. Nadat mijn paspoort goedgekeurd is moet ik verslag uitbrengen aan de rest van de groep. Die schateren het natuurlijk uit van het lachen. 'Dat kan alleen jou overkomen' proest Goebbels. 'Maar geen zorgen Rudy, we hadden je gewoon hier achtergelaten hoor!' troost Pleister.

'Hoeveel drank hebben we nog?' vraagt Goulash. Ik word weer uit de herinnering gezogen. 'We hebben voor ons nog drie bier. En we hadden nog een hele fles Bacardi, maar ja,' Zeg ik met een blik op Goebbels. 'Ja, ik kan er toch ook niks aan doen

dat die kut zak scheurde!' snauwt Goebbels met wrok in z'n stem. De nieuwe fles had de hele reis naar Slovenië vanuit Bulgarije overleefd, maar zodra we op Zidani Most centraal uitstapten, scheurde de plastic supermarkttas waar Goebbels z'n spullen in meesjouwde en viel de fles met een droevige *pats* finaal kapot op het perron. Het plasje rum ligt er nu een beetje triest bij.

'Met drie bier gaan we drie uur met zes man niet redden. Hebben ze nog bier in de koelkast, Rudy?' oppert Goulash. 'Ja, wat halve liters.' We bundelen de laatste euro's en sturen Goulash op de nepblondine achter de bar af. Hij komt na een kwartiertje met een glunderende blik en armen vol halve liters naar buiten. Thijmen is de rest voor als hij de vraag stelt die brandt op ieders lippen: 'Jezus, Goulash, hoeveel bier heb je kunnen kopen?' 'Ik denk dat ik hun hele koelkast heb leeggekocht. Ik heb met de barvrouw onderhandeld,' antwoordt Goulash terwijl hij de biertjes doorgeeft. Pleister zet zijn speaker aan. Net te harde nummers van Django Wagner en Paul Elstak galmen over het perron.

Het wordt met de pizza's en biertjes nog bijna gezellig zo laat. 'Ja, ik heb toch geen plek daarvoor, idioot,' schreeuwt Goebbels tegen Goulash; ze hebben inmiddels ruzie over wie het recent aangeschafte opblaaszwembad 'voor in Berlijn' mee moet nemen. Op dat moment komt met een enorm kabaal een oude diesellocomotief aan op het rustige station. Snel pakken wij al onze tassen en andere bagage in en lopen naar het juiste treinstel. Met veel moeite weet Goulash de deuren open te krikken en één voor één springen we naar binnen.

We werken ons met alle bagage door het nauwe gangpad naar onze gereserveerde coupé. Daar aangekomen blijkt deze al ingepikt te zijn door twee Polen. Goulash probeert nog vriendelijk te onderhandelen en laat de mannen nog onze reservering zien, maar zonder succes. Daarop spreekt Pleister de conducteur aan die net aan komt lopen. Als de man na enige uitleg in het Engels onze situatie doorheeft, komt hij meteen in actie. Hij smijt de deur van

de coupé open en jonast de twee Polen er zonder pardon, met luidkeels kabaal (en veel *ge-cyka blyat*) uit. Voordat de twee gedupeerden ruzie kunnen gaan zoeken met ons, plaatsen wij al onze bagage in de rekken en nemen snel plaats. De Polen gaan genooddaakt maar op zoek naar een andere slaappleats.

De treinreis duurt ongeveer zes uur. De

rest van mijn vrienden ligt al na een halfuur op één oor. Ze pakken de broodnodige slaap die ze na al het feesten in Belgrado hebben gemist. Ikzelf kan in mijn stoel de slaap niet vatten. Ik deel de beenruimte met Thijmen en Goulash. Edje is weer keihard hout aan het zagen en Goebbels heeft al oortjes in. Pleister is ook allang vertrokken naar dromenland. Ikzelf kom telkens weer bij de grenscontrole van dromenland, maar mijn ID wordt ook hier telkens geweigerd. Gelukkig heb ik nog Netflix gedownload. Terwijl ik m'n film kijk ben ik al benieuwd naar welke avonturen wij gaan beleven in Boedapest en welke treinreisontberingen ons nog te wachten staan.

Meer of minder nationalisme?

Door Achmed Majid

Nationalisme. Als ik dat woord hoor denk ik aan zwart-wit beelden van tienduizenden Duitsers die Adolf Hitler de groetjes doen op hun welbekende manier. Maar ook aan de gemiddelde SGP-voorman. Metoranjestropdasgraag.

Tja, Nederland. Wat is Nederland nou? Nederland is Piet Paulusma die in de ijskoude wind meteen muts op in Bolsward vertelt dat het kutweer wordt. Nederland is de koninklijke familie, volwassenen ouder dan vijftig jaar die lachend naar mensen zwaaien, achter dranghekken, in een gouden koets.

Maar toch ben ik gaan twijfelen of we niet meer van Nederland moeten gaan houden. Gewoon, wij allemaal. Alle bevolkingsgroepen. En dan heb ik het over meer nationalisme. Voor mij was het lange tijd geen punt of ik meer of minder nationalisme in deze samenleving wilde. Minder! Minder! Minder! Maar sinds ik de podcasts van journalist Wierd Duk luister ben ik gaan twijfelen over dit standpunt.

Niet dat hij het thema nationalisme nou zo uitvoerig behandeld heeft – ik kan me niet eens meer herinneren wat hij precies zei – maar het ging erover dat alle verschillende bevolkingsgroepen in Nederland enkel met elkaar verbonden kunnen worden onder de noemer van de nationale vlag. Dus dat het Nederlands nationalisme versterkt moet worden om al die bevolkingsgroepen te lijmen.

Tering zeg, dacht ik. Die rechtse stoker van *De Telegraaf* heeft nog een punt ook. En of Duk het letterlijk zo zei weet ik niet, of hij het zo bedoelde weet ik ook niet, en maakt het mij wat uit? Eigenlijk ook niet, want ik hoorde op de laatste Argus-vergadering dat de oplage van dit blad rond de honderd exemplaren ligt, dus al zou ik pleiten voor fascistische ideeën of een van de ideeën van Anders Breivik met hand en tand verdedigen: niemand komt er toch achter. Dat gezegd hebbende, vond ik het nogmaals wel een goed idee om over na te denken. Het versterken van het nationalisme om alle bevolkingsgroepen in Nederland te lijmen. En dat terwijl ik voormalig partijleider van het CDA Sybrand Buma nog uitlechte toen hij in 2017 voorstelde om het Nederlandse volkslied op middelbare scholen verplicht te stellen.

Die man wilde natuurlijk ook alleen maar de band met ons aller vaderland versterken. En dat is misschien wel nodig ook. Toen er in Turkije in 2016 een coup gepleegd werd door het leger tegen de Turkse president Recep Erdoğan, protesteerden honderden mensen op de Erasmusbrug in Rotterdam met Turkse vlaggen. Hoeveel van hen zouden in Turkije geboren zijn? Niet zo heel veel, gok ik. Iets gaat er dan niet goed met de integratie in de Nederlandse samenleving.

Misschien heeft die Thierry Baudet wel gelijk als hij zegt dat er in dit land een soort cultuurpessimisme heerst; het schamen voor de eigen cultuur. En dat hij graag weer een bepaalde trots zou zien in Nederland. Ik betrek Baudet erbij, omdat hij het onderwerp nationalisme nogal vaak optekent in een van zijn onbegrijpelijke speeches. Meestal staan daar wat feitelijke onjuistheden in, waardoor zijn kop er stevast wordt afgehakt op de opiniepagina's van het NRC. Iets wat ik overigens wel apprecieer, maar sommige dingen die hij zegt zijn zo slecht nog niet.

Maar wat is het alternatief? Zoals ik in het begin van dit stuk al aangaf, de Nederlandse cultuur is niet sexy. Om een vergelijking te trekken met onze Turkse medemens: bij de gemiddelde shisha-house, waar jongeren uit de provincie nogal eens aan een waterpijp lurken, hangen vaak een paar mooie schilderijtjes met Osmaanse strijders die de wand sieren. Mannen die ongetwijfeld een hele hoop minderheden hebben afgeslacht, maar het straalt wel wat uit, zo'n schilderijtje. Ik zou proberen om op dat terrein wat punten te scoren. Maak Nederland weer sexy.

Want nu lijkt het wel of de meeste Nederlanders zich schamen voor hun eigen cultuur. En dat kan ik ergens wel begrijpen als Snollebollekes het GelreDome in Arnhem uitverkoopt, maar dat neemt niet weg dat er ook genoeg goede kanten zijn aan de Nederlandse cultuur. Vrijheid. Zijn wie je bent. DUO. Toch moeten we het niet op die toer gaan spelen. Want dan krijgen we weer dat gelul van docenten op middelbare scholen, dat vrijheid een goed recht is en weet ik het allemaal. Tuurlijk klopt dat, maar dat interesseert de gemiddelde puber niet. We moeten het anders aanpakken.

De Britse journalist David Winner schreef ooit over het Nederlandse voetbal. In zijn boek *Brilliant Orange* legt hij verbanden tussen de Nederlandse historie en de Nederlandse manier van voetballen. Volgens Winner heeft het feit dat de Hollandse manier van spelen zo gekenmerkt wordt door positiespel – dus het goed naar elkaar overspelen van de bal – te maken met de ruimtelijke indeling van Nederland. Weinig hoogvlaktes, laagland, ruimte moeten maken door de overbevolking. En überhaupt die manier van voetballen, door de bal goed naar elkaar over te spelen de wedstrijd winnen, zit 'm ook weer in de Nederlandse historie. Dat heeft namelijk te maken met de strijd tegen het water, waardoor de Hollanders wel met elkaar móesten samenwerken, of ze het nou leuk vonden of niet. Daaruit zijn spelers als Johan Cruijff en Frenkie de Jong voortgekomen; jongens met oog voor samenspel. Terwijl in andere landen vaak individualistische spelers het team kenmerken. Wierd Duk – daar hebben we 'm weer – is laaiend enthousiast over deze theorie. Volgens hem moeten we dit doceren in het onderwijs, want dit zou een goed verhaal zijn voor al die kinderen die dit land sexy moeten gaan vinden. Tja, van mij mag het. Als het werkt, prima. Het is in ieder geval beter dan het Wilhelmus doceren of lange verhalen vertellen over vrijheid van meningsuiting. Desondanks geloof ik geen reet van wat die Winner allemaal zegt. Ik denk dat we gewoon geluk hebben gehad dat Johan Cruijff toevallig in Betondorp werd geboren en niet in Buenos Aires, en dat het daarom volstrekt toevallig is dat de theorieën over voetbal die Cruijff bedacht heeft in Nederland tentoon zijn gespreid en niet in welk ander land dan ook. Maar wel een mooi verband van Winner, samen vechten tegen het water en samen overspelen op het voetbalveld. Waarschijnlijk blowt hij.

Een mooie manier van een *invented tradition*. En een mooi verhaal wat tot de verbeelding spreekt voor veel jongens en meiden. Kom ik toch weer uit bij Buma. Die zwengelde deze discussie al een tijd geleden aan toen hij zei dat 'dit land een verhaal nodig heeft.' Dan kom je met zo'n goede uitspraak en is je oplossing het invoeren van het Wilhelmus. Alsof iemand daarop zit te wachten. Vroeger, op de protestants-christelijke basisschool in het Gelderse Randwijk, waar ik als kind van moslimouders verdwaald was geraakt, zongen wij op Koninginnedag voor de kerk het Wilhelmus. En dan ook nog honderdduizend andere koningsgezinde liedjes. Het heeft mij niet bepaald meer liefde voor dit land gegeven. En ik denk dat ze er in de Bijlmer net zo over denken als ze verplicht worden het Wilhelmus te leren. En weet je, waarom zouden we eigenlijk naar elkaar toe moeten groeien in dit land?

Wat heb ik gemeenschappelijk met een Groninger of met een Zeeuw, behalve dan dat we de Nederlandse wet accepteren en dezelfde taal spreken? Eigenlijk niks. Dus meer of minder nationalisme in de samenleving? Ik twijfel een beetje, maar

van mij hoeft het niet. Maar dit land een beetje opfleuren mag wel. Het televisieprogramma *Ik Hou van Holland* van de buis gooien, voetballer Mohamed Ihattaren voor het Nederlands Elftal laten kiezen, rappers LouisVos en Boef naar het Songfestival sturen en Willem-Alexander een keer eerlijk laten vertellen dat hij Koningsdag helemaal kut vindt. Dan hebben we in ieder geval een begin gemaakt.

De jeugd is boos, doe er wat aan!

Door Mariëtte Peutz

De jeugd is boos. Elke vrijdag staken er wereldwijd leerlingen hun onderwijs om te protesteren voor het klimaat. We zien grote protesten die geleid worden door jongeren, ze participeren steeds meer in non-formele politiek – in boycotts en rellen. In de formele politiek blijven ze achter. De jeugd stemt minder. In de jaren 60 begonnen de *countercultures*, dit waren bewegingen waarin veel werd geëxperimenteerd. Dit waren bewegingen waarin de gevestigde orde aan de kaak werd gesteld. Zo werd er tegen de Vietnamoorlog gevochten en voor homo- en burgerrechten. Deze bewegingen begonnen op universitaire campussen in de Verenigde Staten. Het initiatief kwam veelal van studenten – iets wat we nu terugzien. Wat drijft jongeren ertoe om zich zo af te zetten tegen problemen in de samenleving, maar niet te stemmen?

Waar men het in de jaren 60 moest hebben van fysieke optochten en traditionele media, wordt er nu volop op los getwitterd en getweet. Screenshots van deze tweets belanden in aandachtig geselecteerde *explore-feeds*. Bubbels worden echokamers, boze jongeren worden steeds bozer. Vriendjes gaan mee de straat op. Internetactivisme wordt een steeds groter deel van hun politieke activiteit, en werkt misschien wel stimulerend. Het wordt ook gezien als een manier om iets te doen aan het idee dat ze grote bedrijven niet kunnen raken met de politiek. Zo kunnen ze toch een effect hebben, waar hun formele stem dat voor hun gevoel niet zou kunnen. Een mooi concept, de vraag is echter of het ook werkt.

Jongeren laten dus steeds vaker hun mening horen. Maar waarom zijn jongeren dan toch in zo'n lage mate actief in hun eigen democratie? Uit kwalitatief onderzoek komen vooral redenen die wijzen op een afstand tussen hen en de politiek. Ze voelen zich niet gerepresenteerd, ze hebben geen vertrouwen in het systeem en in de verkiesbaren. Ze zijn er niet van overtuigd dat hun stem een invloed

heeft, of ze zijn te slecht geïnformeerd. Voorgesteld beleid hiertegen vindt zich vooral in de richting van campagnes en motivering, maar is dit wel effectief?

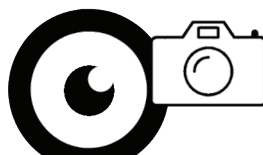
Deze jongeren protesteren namelijk tegelijkertijd tegen drastische veranderingen. Is een mediacampagne om te gaan stemmen dan wel genoeg? Ze identificeren zich niet met het systeem. Daarvoor zijn grotere veranderingen nodig. Ze gaan de straat op om deze op te eisen.

De *countercultures* van de jaren 60 resulteerden in politieke verandering, kan dat nu weer? De uitdaging van de gevestigde orde was zó groot dat de standpunten wel in de wet opgenomen móesten worden. Er was geen fundamentele herstructurering, zoals veel activisten beoogden. Wel kwam er ruimte voor grote sociale veranderingen. De *countercultures* brachten veel tegenstand. Soms werden de wetten conservatiever.

Aan de andere kant kwam de identiteitspolitiek op. Het jeugdactivisme van nu speelt zich veel meer af in de individuele sfeer. Het begint online, en deze digitale gedachten worden individueel toegepast. Mensen zijn vooral activistisch in hun eigen leven. Soms gaan ze dan de straat op. Deze grootschalige, publieke protesten worden zeker opgepakt door nationale media en door de politiek. Komt er dit keer wel een grote structurele verandering?

Internetactivisme werkt om jongeren bewuster en actiever te maken in de politiek, maar het daadwerkelijke effect op besluitmakers is in de meeste gevallen beperkt. Het ziet ernaar uit dat, tenzij er snel overgegaan wordt op een gewelddadige revolutie, het huidige systeem nog wel even blijft staan. Zolang dit het geval is, moet er geroeid worden met de riemen die er zijn. Binnen het systeem politiek actief zijn en stemmen mag nog wel zo saai zijn, het is een stabiele weg om doelen te bereiken. Dan hoeven we hopelijk niet over 60 jaar weer voor dezelfde dingen te protesteren. Laten we vooral onze stemmen blijven laten horen, doe dat ook in het stembokje.

Beeld in Beeld

Verdraagzaamheid

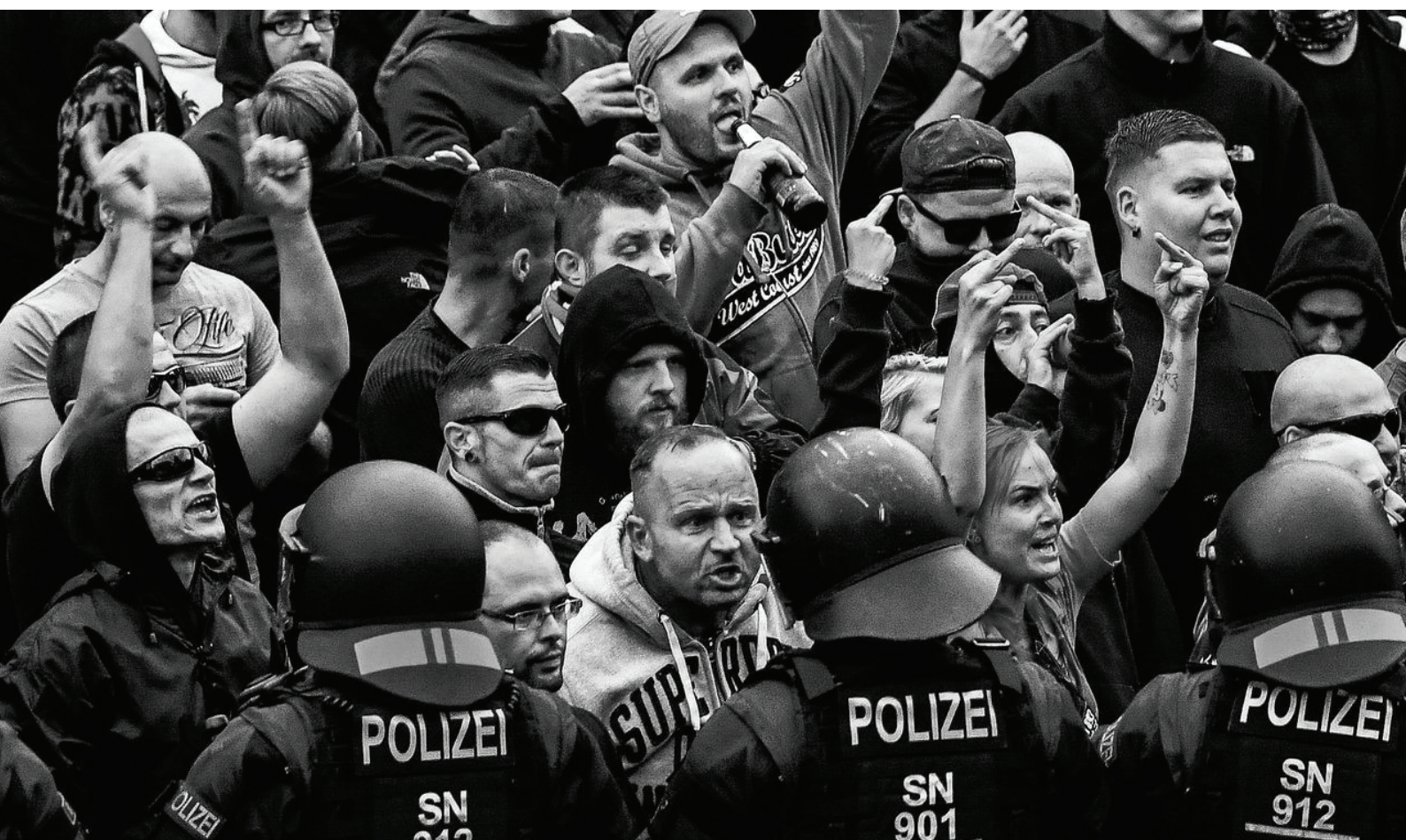
Door Maud Roelse

Er gebeurt zoveel tegelijk dat je bijna niet weet waar je kijken moet. Er wordt geschreeuwd. Er wordt gedronken. Er wordt stoïcijns gekeken. Wat zou de vrouw met de twee opgestoken middelvingers roepen? Vast niet dat we ondanks de onderlinge verschillen elkaar menswaardig moeten blijven behandelen en naar elkaar moeten blijven luisteren. Wat ziet de man op links op zijn telefoon? Appt hij zijn vrouw dat hij wat later thuis is of bekijkt hij even wat de openingstijden van de Aldi zijn, omdat hij na de confrontatie met de oproerpolitie nog de weekboodschappen moet doen? Is dit hele tafereel voor de aanwezigen iets gewoons, iets vanzelfsprekends, of is het, zoals we in mooi Nederlands zeggen, een hele *happening*? Wat ik me nog het meeste afvraag is hoe de mannen van de oproerpolitie kijken. Neutraal, geïrriteerd, geamuseerd? Wat denken zij van de hele manifestatie? Misschien voelen ze wel enige sympathie voor de rechtse demonstranten, misschien moeten ze zich inhouden de schreeuwers geen flinke tik in het gelaat te geven.

De foto is genomen in Chemnitz, in het oosten van Duitsland, tijdens protesten vorige zomer. Het was er wekenlang onrustig. Extreemrechts, neonazi's en andere tegenstanders van het migratiebeleid waren met duizenden op de been. De aanleiding was een dodelijke steekpartij waarbij een Duitser het leven liet. Een Irakees en een Syriër werden als verdachten aangewezen. De variatie in tegenstanders van het migratiebeleid is terug te

zien in de foto. We zien schreeuwers, zwijgers, huisvaders, sensatiezoekers, jong en oud, man en vrouw. De mannen met de zonnebrillen lijken haast onderwereldfiguren. Anderen hebben meer weg van voetbalsupporters, een enkeling heeft zelfs een voetbalsjaal om. Ze zien er niet uit als jongens met een harde politieke overtuiging, maar als jongens die wel zin hebben in een opstootje, in wat leven in de brouwerij. Voor de man met het biertje in de hand en de man die twee vingers in de lucht heeft, valt hetzelfde te zeggen. Feestvierders, daar lijken ze op. Voor hen is dit gewoon vermaak. Het is weer eens iets anders dan een vrijdagavond op de bank *Das Supertalent* kijken.

De man in het midden, capuchon op en een norse blik in de ogen, fascineert mij. Hij lijkt zich af te vragen waar hij nu weer in verzeild is geraakt. Geen gebalde vuisten, spandoeken en scherpe leuzen. Misschien zie ik het te optimistisch en is hij het debat gewoon zat. Alle buitenlanders het land uit, Duitsland weer van de Duitsers. Punt uit. Toch hoop ik dat het protest voor deze man een keerpunt was. Dat hij naar huis ging, zijn anonieme, zwarte capuchontrui uitdeed en een afspraak maakte om die tattoo van een adelaar te laten bedekken. Dat hij inzag dat we allemaal gelijkwaardig zijn. Kortom: dat hij de weg naar verdraagzaamheid boven die van de haat verkozen heeft.

Questionable Quotations

By Stuart Duncan

“I have died many times - that’s where I have beaten Christ. Christ died once and resurrected once.”

Robert Mugabe, former President of Zimbabwe, said these words on state radio to celebrate his 88th birthday back in 2012. Seven years later, aged 95, no more resurrections occurred as the deposed dictator passed away on the 6th September 2019. He died at Gleneagles Hospital in Singapore, one of Asia’s most exclusive hospitals. In the course of his 37-year rule in Zimbabwe, Mugabe attracted a great deal of controversy, mostly because of his outlandish statements (as you can probably surmise from the opening quotation) and his disastrous policies which ruined his country. That being said, here are some of Mugabe’s most (in)famous quotes throughout the years:

“Stay with us, please remain in this country and constitute a nation based on national unity.” - A plea to the white population of Zimbabwe at a ZANU-PF rally, 1980.

At the start of his presidency, many saw Mugabe as a man of peace and reconciliation. After decades of white-minority rule in what was formerly Rhodesia, the newly independent Zimbabwe promised equality for all people no matter their race or background. His first years in power were seen as relatively peaceful and democratic. But this would all change in the next few decades...

“Our party must continue to strike fear in the heart of the white man, our real enemy.” - ZANU-PF rally, 2002

At the turn of the millennium, Mugabe’s tune had changed drastically. As his political party Zanu-PF lost support at the end of the 1990s, due to poor economic policies such as the Economic Structural Adjustment Programme (ESAP), Mugabe turned to find a scapegoat: the most obvious target was the white population which represented former colonial rule and inequality within the nation. A series of land reform policies were pursued haphazardly as previously productive “white-owned” farms were taken over by Mugabe’s cronies who had little to no agricultural knowledge. As agriculture is one of the largest sectors of the Zimbabwean economy, the now unproductive farms failed to keep up with the demand for goods, causing famine, hyperinflation and economic collapse in the 2000s.

During the farm invasions, Britain showed great condemnation towards the actions of Mugabe’s government and imposed sanctions on Zimbabwe. However, Mugabe justified his actions, saying:

“We have fought for our land, we have fought for our sovereignty, small as we are we have won our independence and we are prepared to shed our blood ... So, Blair keep your England, and let me keep my Zimbabwe.”

To Mugabe, “Zimbabwe was for the Zimbabweans. Zimbabwe was never for the British. Britain was for the British.” With his hatred of colonial powers and foreign interference in his “sovereign nation”, Mugabe would say that “the white man is not indigenous to Africa... the white man is here as a second-class citizen.” As the years progressed and the farm invasions intensified, Mugabe would conclude that “the only white man you can trust is a dead white man.”

In addition to his racist rhetoric, Mugabe was fiercely anti-gay. 'Western society' as he saw it was plagued by the disease of homosexuality.

"We are still exchanging blows with the British government. They are using gay gangsters. Each time I pass through London, the gangster regime of Blair 'expresses its dismay'."

In a United Nations General Assembly speech in 2015, Mugabe outlined his position on accepting LGBT+ rights in Zimbabwe:

"We (Zimbabwe) equally reject attempts to prescribe 'new rights' that are contrary to our values, norms, traditions, and beliefs. We are not gays!"

Mugabe would further elaborate his position on homosexuality in a series of state radio interviews in 2015, saying:

"We ask, was he born out of homosexuality? We need continuity in our race, and that comes from the woman, and not to homosexuality. John and John, no; Maria and Maria, no. They are worse than dogs and pigs. I keep pigs and the male pig knows the female one."

At the time America was advocating for greater rights to be granted to the LGBT+ community in Zimbabwe, to which Mugabe quipped:

"I've just concluded - since President Obama endorses same-sex marriage, advocates homosexual people, and enjoys an attractive

countenance - thus if it becomes necessary, I shall travel to Washington, DC, get down on my knee, and ask his hand."

Mugabe was a proud authoritarian leader who likened himself to Hitler. He rather boastfully said once:

"I am still the Hitler of the time. This Hitler has only one objective: justice for his people, sovereignty for his people, recognition of the independence of his people and their rights over their resources. If that is Hitler, then let me be Hitler tenfold. Ten times, that is what we stand for."

When it came to commenting on Nelson Mandela, Mugabe said:

"Mandela has gone a bit too far in doing good to the non-black communities, really in some cases at the expense of (blacks)... That's being too saintly, too good."

These telling quotations outline the African icon who liberated a people but turned on his words. His reconciliatory language would sour as his reign progressed, all the while his people suffered. Mugabe will remain a divisive figure, seen as an African liberator by some, whilst others remember him as a tyrant who led his country towards hyperinflation and economic collapse. Mugabe's family commented that he died "a sad, sad man" (in reference to his ousting in a coup of 2017). What they fail to see, though, is that Mugabe left Zimbabwe a sad, sad nation. Beyond Mugabe's rule, the people of Zimbabwe still suffer as he created a status quo of hatred and poverty within the country he so dearly loved.

Bananensplit: het verhaal achter het kromme fruit

Door Felix Smit

Als ik een euro kreeg voor iedere keer dat iemand opmerkt: 'Maar vriend, luister heel even, dingen met bananensmaak smaken helemaal niet naar banaan en ik vind het *WEIRD*', verdiende ik in het halfjaar toch al gauw drie euro. Feit is dat banaan-eclairs, bananensnoepjes en paracetamol voor kinderen helemaal niet naar banaan smaken, ondanks dat dat wel op de verpakkingen beweerd wordt. Dit is zo'n verschijnsel dat we allemaal een keertje opmerken en al erg snel accepteren als een opmerkelijk

facet van het culinair wezen. Echter hoeven we dit helemaal niet voor lief te nemen. Als we ons avontuurlijke hoedje opzetten en op onderzoek uitgaan, ontdekken wij een verborgen geschiedenis die een interessant en zeer spannend verhaal vertelt. Een verhaal over een standvastige vrucht, die als Lazarus uit een zekere dood op wist te staan. De wedergeboorte van de banaan.

In de jaren '50 was het leven een stuk eenvoudiger dan tegenwoordig. Koffie kocht je op de bon, Duitsers waren stom en producten met bananensmaak smaakten ook daadwerkelijk naar banaan. Waren de smaakstoftechnici van toen beter op de hoogte van de smaak van banaan? Welnee. Geloof het of niet, onze opa's en oma's aten toen hele andere bananen dan wij nu doen.

Tegenwoordig eten wij de Cavendish-banaan. Daar is ook nog een hele wetenschappelijke naam voor, maar daar mag je in je eigen tijd onderzoek naar doen. Alle bananen in de supermarkt, zelfs die vreemde bakbananen, zijn Cavendish-bananen. Vroeger was de 'normale' banaan echter van een soort met een veel meer intrigerende naam: de Gros Michel. Deze kromgele rakker van vroeger had, volgens de overlevering, een veel vollere en zoetere smaak dan de armoedige vruchten die we nu eten. De kunstmatige bananensmaak die ons in het heden zoveel verwarring bezorgt, moet de smaak van deze Gros Michel voorstellen. Bananenkwark en snoepbanaantjes smaken dus wel naar banaan, maar niet naar de banaan die wij kennen. Maar dan ga je je al snel afvragen: als die banaan van vroeger zogenaamd lekkerder was, waarom zijn we dan ooit als beschaving overgestapt naar die tweederangs Cavendish-bananen?

Er zijn veel dingen naar Panama vernoemd. Sommige zijn best leuk, zoals het Panamakanaal. Andere zaken zijn weer minder leuk, zoals de Panama Papers of de

panamahoed. Panamaziekte hoort beslist in de tweede categorie thuis. Panamaziekte is een schimmel die de vaten van de bananenplant aantast en binnen de kortste keren een keurige bananenplantage in een veld droge stompjes weet te veranderen. Na de Tweede Wereldoorlog trok deze ziekte als een Mongools leger door de vredelievende bananenrepublieken van Midden-Amerika. In een zeer korte tijd werden bijna alle commerciële bananenplantages verwoest. Bananenfans van over de hele wereld leken de pisang.

Het was op dat moment, het moment waarop alle hoop verloren leek, dat de redder van de bananenbusiness verscheen. Het was alsof de Avatar na honderd jaar terugkwam om de vuurheer te verslaan. Een banaan die immuun was tegen de panamaziekte, de Cavendish. Plantages die er eerder als kerkhof van de Gros Michel bijhingen, werden volgebouwd met Cavendish-plantjes en al heel vlug liep de bananenteelt weer op rolletjes.

Nu weet je hoe het komt dat lekkernijen met 'bananensmaak' niet naar banaan smaken, hoe de banaan een spectaculaire wederopstanding heeft gemaakt, en ben je er weer eens aan herinnerd hoe verschrikkelijk eng schimmel kan zijn. Maar hopelijk heb je ook geleerd dat het nooit goed is om dingen zomaar voor lief te nemen en dat je altijd vragen moet blijven stellen. In ieder hoekje schuilt immers een prachtig verhaal.

Nog niet uitgelezen?

Lees het boek *Banana, The Fate of the Fruit that Changed the World* van de heer Dan Koeppel voor een interessante geschiedenis van de banaan. Ik heb het zelf niet gelezen, maar jij ook niet, dus je kan me dat niet echt kwalijk nemen.

Epiloog

Ze leefden nog lang en gelukkig? De bananenteelt rekende zich decennialang hoog en droog met de Cavendish, maar natuurlijk, alles kan kapot. In de laatste jaren is in steeds meer banaankwekende gebieden een variant van de panamaziekte met de computerspel-achtige naam Tropical Race 4 opgedoken. Deze schimmel is wél een bedreiging voor de Cavendish, dus lekker dan.

Tragische schooltaferelen

Door Lennart van der Ree

De wedergeboorte van een column. Wegens succes verlengd! Vorig jaar beschreef ik in de column *Tragische tafeltaferelen* de bizarre momenten die ik tegenkwam op mijn werk bij Hotel New York. Helaas moest ik het stuk concluderen met mijn eigen tragische ontslag. Inmiddels heb ik gelukkig een nieuwe baan gevonden, namelijk als huiswerkbegeleider in Bussum. Ik kwam er snel genoeg achter dat ook deze baan zo zijn merkwaardige situaties met zich meebrengt. Het lijkt me dan ook niet meer dan vanzelfsprekend dat ik een vervolgartikel schrijf met tragische werktaferelen.

Motivatie

Soms vinden de leerlingen het lastig om de motivatie te vinden om hun huiswerk te doen. Ze doen er dan alles aan om onder hun werk uit te komen. Hier hebben ze talloze manieren voor bedacht. Zo dacht ik de leerlingen aan het werk te krijgen door hun telefoons in te nemen én ze allemaal op vliegtuigstand te laten zetten, totdat ik een aantal leerlingen wel heel enthousiast zag typen op hun laptops. Achterdochtig pakte ik de telefoons erbij en tot mijn grote verbazing zag ik op drie van de zes telefoons meldingen van whatsappjes van minder dan een minuut geleden. Ik voelde me een echte digibeet toen ik doorkreeg dat de leerlingen me om de tuin hadden geleid door hun telefoons onder mijn toezicht oog op vliegtuigstand te zetten, maar wel de wif aan te laten staan. De drie leerlingen hadden het afgelopen half uur dankbaar gebruik gemaakt van Whatsapp Web en mijn onwetendheid. Toen ik, enigszins beschaamd om mijn eigen falen, stuk voor stuk in stilte de Wi-Fi uitzette, zag ik drie gezichtjes beteuterd naar me opkijken.

Geldzaken

Er wordt in Bussum heel anders omgegaan met geld. Het is elke keer weer een heuse cultuurshock als ik aankom op de school. Meermaals komen leerlingen binnen met een jas van duizend euro omdat het van een of ander bekend merk is waar ik nog nooit van gehoord heb, of vraagt een leerling de waarde van zijn outfit te schatten – het bleek tweeduizend euro. Deze focus op geld blijkt ook uit de gesprekken die fluisterend worden gevoerd. Op een dag ving ik een gesprek op tussen twee tortelduifjes, laten we ze Romeo en Julia noemen. Julia was geïnteresseerd in het huis waarin Romeo woonde. Op vragen van Julia

over zijn huis reageerde Romeo nonchalant: ‘Ja we hebben een bioscoopzaal in huis. En we hebben een zwembad in de achtertuin.’ Op aandringen van Julia liet Romeo zijn huis vervolgens op Google Maps zien. Constant als ik zei dat ze weer aan het werk moesten klikken ze snel naar hun Frans huiswerk, maar keer op keer overwon hun kalverliefde het van mijn tirannie. De taal van de liefde blijkt hier over keiharde welvaart te gaan.

Vreemde uitspattingen

Als je werkt op een middelbare school heb je te maken met kinderen die allemaal in verschillende fases van de pubertijd zitten. Dit komt soms op vreemde manieren tot uiting. Een goed voorbeeld is dat van het koekjesincident.

In de pauze hebben we altijd koekjes voor de leerlingen en de begeleiders. De koekjes werden op een fatale dag echter het slachtoffer van de opgekropte woede van een van onze leerlingen, laten we hem Koekiemonster noemen. Koekiemonster had met een aantal vrienden de koekjestrommel gestolen en was ermee naar het schoolplein gegaan. Vervolgens heeft Koekiemonster in een onverklaarbare vlaag van verstandsverbijstering de koekjes stukgegooid op de tegels van het plein.

Inside jokes

Ook ikzelf ontkom niet aan de absurditeit van de school. Als je zoveel werkt met dezelfde collega's en dezelfde leerlingen ontstaan er vanzelf *inside jokes* om de sfeer wat dragelijker te maken. Zo doelen we tegenwoordig altijd op 'de winnaarstrein'. Deze trein sjeest met hoge snelheid langs het gehate station Hollandsche Rading. Missen we deze trein – en het spant er vaak om – dan zijn we al snel een halfuur later in Utrecht. Andere *inside jokes* gaan over de leerlingen, zoals die ene leerling die op Chick'n Little lijkt of die andere leerlinge die later sowieso heel knap wordt. Ik hoop dat u, lieve lezer, het me kan vergeven. Ik werk hier, ondanks de absurditeiten, nog steeds met plezier.

Als je zoveel werkt met dezelfde collega's en dezelfde leerlingen ontstaan er vanzelf inside jokes om de sfeer wat draaglijker te maken

Historical Court

Gladiators vs. History

By Max Yvo van Meer

The Colosseum was filled with spectators, shouting and hollering at the top of their lungs. The crowd was going mad as the gladiators, clad in their gear and wielding their weapons, entered the arena. The shouting came to a sudden halt when they all sat down in one half of the arena. The judge looked down at them from his box. "Well! Go on! Fight!" he shouted down. "Our opponents aren't here yet..." the gate at the other end of the arena opened and a very different group entered. They were people wearing suits, not armour. They were movie directors, toy manufacturers and historians. They sat down in the sand as well. The gladiator in front stepped forward. "We're suing them for screwing with our image! People think all we do all day is stab each other and then die but that's not true!" Another gladiator with a trident got up. "Well, to be fair, Bob, we do a lot of that..." The first gladiator turned to his compatriot and Bob quickly sat down again. "We're just waiting for our lawyer to get here..."

The shield hit him in the face, made a sound like a gong, knocked him off his feet and he landed on his back.

Max was just on his way to work, minding his own business and just trying to get through this bloody rain without getting completely soaked. He rolled up at the library, headed down to the basement to park his bike and ran up the steps because he was already late. The usual crowd was gathered in front of the doors of the library and Max waited in the back for them to enter. All went well until a net came out of nowhere. Max leapt out of the way and felt pretty damn awesome doing so, but in his hubris, he didn't notice the shield coming out of nowhere. The shield hit him in the face, made a sound

like a gong, knocked him off his feet and he landed on his back. Lights appeared before his eyes and he could swear two gladiators were standing over him. "We'd like to hire you..." the one with the net said and threw it over him.

"Why...why are you suing...oh, hello professor Stevens!"

The two gladiators dragged the net through the arena and the crowd was quite excited. They opened the net, threw Max out in the dirt and one lifted him on his feet. "Found one!" the gladiator said excitedly and patted the dust off of him with firm pats that beat the air out of his lungs. The judge looked down at him from his box. "Mister Van Meer! Welcome to the Colosseum!" Max was shaking a little bit and the biggest of the gladiators patted him on the shoulder. "This is our attorney!" The crowd went wild and the gladiators slammed their shields with their weapons. "He will fight for us! With his words!" Max looked at the massive man. He reminded him of the guy from the movie *Gladiator*. "Why...why are you suing...oh, hello professor Stevens!" A woman in the crowd waved back at him and Max turned to the Gladiator again. "What exactly do you need?" The gladiator leaned towards him, still towering over him. "They've been painting us off like some sort of mindless fighters that just fight each other. We're sick of it and you need to win the case to make them stop."

"Okay...bad example..."

Max stepped forward and the crowd was roaring again. Max raised a hand and the crowd fell silent again. "My clients wish to change the representation of gladiators and after a brief discussion with my clients, I will now

present their arguments to all of you!” The crowd roared again until the judge raised his hand. “For decades upon decades, gladiators have been brushed off as slaves and killing machines! First I would argue that not all gladiators were slaves, some of them were free men, looking for glory! How many of you here are free men?” Max asked and turned to the gladiators. Only four of the hundred men raised their hands. “Okay...bad example...but still! Not all slaves! So...argument stands...”

“Shut up, Greg! We all know you’re here because your wife won’t let you into the house!”

“And then the portrayal of gladiators as purely entertainment for the masses! As if bloodshed is all that could entertain them!” Max gestured at the crowd. One man shouted back: “well, it is jolly good family fun!” One of the gladiators spoke up. “Shut up, Greg! We all know you’re here because your wife won’t let you into the house!” Greg quickly sat back down again. Max cleared his throat to regain the attention of the amassed crowd. “For let us not forget that gladiatorial combat is not just for the entertainment of the many! But also to honour the gods and the fallen! Were gladiator fights not to honour the greatest among all of you?” The crowd nodded again. “And where is this in your Hollywood depictions?” Max asked the movie directors and other accused. “The gladiatorial fights were not just entertainment, they had great ceremonial importance to the Romans. Painting them off as simply the football games of their times does them a disservice...”

“Not now Bob!”

“And let us not forget that these are not untrained weaklings but trained professionals! You have all been trained, have you not?” Most of the gladiators nodded. “You are not just trained professionals, you’re the rock stars of your age!” One gladiator raised his hand. “What’s a rock star?” he asked. “Not now, Bob!” another shouted back. Max cleared his throat. “Gladiators are not just slaves beating each other up, they are icons and celebrities with fans! Adored by the crowds! Romans didn’t watch you just to see you die...” The man from the crowd spoke up again. “I am!” Bob leapt up. “I SWEAR TO JUPITER, GREG!” Max wolf-whistled at them and they both sat down. “You are stars! The crowds adore you and are invested in your survival. Not every match ends in death...” Bob raised his hand again. “Well, one in five on average.” Max took a deep breath. “Okay...but not all of them...fine! Fine... gladiator fighting is rough, of course it is! But it is not blind slaughter and savagery. It is a sport. Granted, it’s dangerous and of a different time but we should show that as well as the action, it had a more nuanced place in Roman society.” Max finished and made a bow to the judge, who was eating grapes and clearly not paying attention. The crowd clapped and the judge started clapping as well. More because everyone else was. “Yes! Yes!” the judge stood up and the crowd waited for his judgment. “Let the fight begin!” The crowd roared and Max yelped. “Fuck!”

Het wonderlijke appeltje

Door Teddy Scholten

Als iemand mij vroeg wat er op mijn bucketlist stond, antwoordde ik meestal grappend en semi-sarcastisch met 'tijdreizen', omdat ik het hele *bucketlist*-concept verwerpelijk vond. Nooit had ik gedacht dat dit ooit werkelijkheid zou worden.

Normaal gesproken fietste ik naar college, maar de desbetreffende dag was ik mijn fietssleutels kwijt. Om toch mijn dagelijkse uurtje beweging te krijgen, nam ik maar de benenwagen naar het tweede college Oudheid van dit blok. Ik liep daardoor per toeval langs de etalage van het leuke winkeltje. Hoewel het de zoveelste was die het woord *vintage* als waardeverhogend middel inzette, viel mijn oog op een bijzonder hebbedingetje dat in de vitrine lag. Het leek wel of het me een blinkende knipoog gaf toen ik ernaar keek. Dit was misschien wel het mooiste en zeker het bijzonderste medaillon dat ik ooit had gezien. Een gouden appeltje met een glitterende warme gloed, zoals de lucht op oudjaarsavond kon schitteren door siervuurwerk. De sluiting zat in het midden en was ingelegd met een dieprood steentje geslepen in de vorm van een hartje. En er stond een tekst gegraveerd op de bovenkant die volgens mij voor Grieks door kon gaan; *ἡ καλλίστη*. Ik kon mijn ogen er niet van afhouden. Toen ik weer bij zinnen kwam, zag ik in de ruit van de etalage dat voorbijgangers me aankeken alsof er voor hun neus zojuist een exotische vogel neergestreken was. Dat maakte me niks uit want ik had de beste reden om mijn geleende studiegeld vroegtijdig op te maken gevonden. Ik moest en zou dit sieraad hebben! Ik probeerde mijn intense blijheid te onderdrukken en liep nonchalant naar binnen. Eenmaal binnen oversteeg mijn enthousiasme me en rende ik nog net niet op mijn doel af. Zonder een betere blik te werpen op de hanger, griste ik het uit de etalage, liep ik naar de kassa en rekende ik af. Binnen enkele seconden stond ik weer buiten, gelukkig en trots als een pauw, met deze nieuwe aanwinst op zak.

De volgende ochtend ging ik op zoek naar mijn fietssleutels, want ik was echt niet van plan om nog een dag te gaan lopen. Ik had mijn hele kamer overhoopgehaald, in de keuken gekeken, onder de banken gezocht, maar tevergeefs. De laatste optie waren mijn jaszakken. Toen ik ze leeghaalde, vielen er eerst een stuk of tien bonnetjes op de grond, maar geen sleutels. Scheldend en tierend raapte ik de bonnetjes op en tot mijn verbazing lag daar het gouden appeltje dat ik gister gekocht had. Mijn humeur klaarde spontaan op en ik raapte het hangertje op.

Ik zag dat de sluiting een beetje los was gekomen door de val en probeerde hem nog iets meer los te wrikken. Het appeltje opende zich en tot mijn verbazing zaten er twee minuscule flesjes in. De kurkjes waren goudkleurig net als de bodem. Het ene flesje bevatte een blauwe vloeistof, het andere een oranje. Het leken wel twee toverdrankjes zoals je die in tekenfilms of stripboeken voorbij zag komen, maar dan nog kleiner. Ik haalde de flesjes uit het appeltje en bestudeerde ze uitgebreid, denkende dat er iets van een uitleg op zou moeten staan, maar na bijna tien minuten intensief staren, gaf ik de moed op. Ik vond het wel erg vreemd. Hoe kwamen die flesjes in het medaillon terecht? Waarom had de vrouw uit de winkel ze er niet uitgehaald? Ik wilde ze weer terugstoppen in het hangertje, maar toen ik een betere blik wierp in het appeltje, zag ik dat er een klein briefje in verstopt zat. Ik vouwde het papiertje voorzichtig open en zag een blauw en een oranje woord geschreven staan. Het waren voor mij volstrekt onbegrijpelijke tekens en het enige wat ik eruit kon halen was dat beide woorden tot een ander flesje behoorden. Wat moest ik hier nou weer mee? Waarschijnlijk omdat ik na het vinden van een fles gewend was om deze leeg te drinken, haalde ik het kurkje uit het blauwe flesje. Eerst stopte ik het medaillon met daarin het oranje flesje in mijn broekzak en voor ik het wist, had ik het blauwe flesje aan mijn lippen gezet. Het goedje smaakte een beetje als de waterige ranja die je op kinderfeestjes zelf uit een grote jerrycan mocht tappen, maar de nasmaak was bitterzoet. Na de inhoud van het flesje achterover getikt te hebben, begon mijn tong te prikkelen en voelde ik me een beetje licht worden in mijn hoofd. Mijn handen begonnen te tintelen totdat ik ze bijna niet meer kon voelen en wanneer ik ze wilde bewegen leken ze zich in een stopmotionfilm te bevinden. Het zicht dat ik nog had leek te knippen alsof er een oude filmrol

werd afgespeeld. Ik kreeg het gevoel dat ik flauwviel, geen lucht meer kreeg, verlamde en zakte op de grond.

Enkele seconden later openden mijn ogen zich weer. Mijn zicht was nog steeds wazig, maar het nare en verstikkende gevoel was verdwenen. Het waas verdween geleidelijk en nadat ik weer iets scherper zien kon, zag ik dat de setting waarin ik me verkeerde niet meer mijn vertrouwde kamer was. Ik stond op een rots en had een fenomenaal uitzicht over een berglandschap waar het zonlicht als een verguld laagje op leek te liggen. Ik kneep mijn ogen samen en probeerde met mijn wimperharen het felle zonlicht tegen te houden. Hierdoor zag ik iets in de verte, iets wat op een tafel leek, omringd met kleine mensjes. Ik besloot om in die richting te lopen, aangezien ik nog steeds geen idee had waar ik was. Misschien konden deze mensen mij wel helpen. Toen ik dichterbij kwam zag ik dat deze mensen wel heel erg op de Oudgriekse beelden leken die ik al honderd keer voorbij had zien komen in musea en afbeeldingen in studieboeken. Ze droegen gekleurde gewaden, hadden stuk voor stuk een perfect uitgebalanceerd gezicht en zaten elk in een harmonieuze houding aan de tafel. Ze waren zo perfect dat ze niet meer menselijk waren en toen ik dat besepte, drong het tot me door wie het waren. Hoe had ik al die hints kunnen missen? Het appeltje, de gekke tekens, de lange tafel en de gewaden. Ik was bij de Griekse goden en godinnen beland, op de bruiloft van Peleus en Thetis?! Ik had hier zo vaak over gelezen, maar ik had nooit durven dromen dat het echt plaatsgevonden had en al helemaal niet dat ik het mee zou mogen maken.

Nog beduusd van dit alles liep ik met kleine stapjes op het tafereel af. Ik kon de taal die de goden spraken niet verstaan, maar dat hoefde ook niet om te begrijpen dat het gezellig was. De wijn die rijkelijk vloeide verbeeldde deze gezelligheid maar al te goed. Het leek wat dat betreft niet op een nette burgerlijke bruiloft, maar meer op een uit de hand gelopen kringverjaardag. Toen ik me omdraaide zag ik achter een van de rotsen een boze godin die zoekend om zich heen keek. Dat moest Eris zijn. Zij zou dit evenement omtoveren tot een aflevering van *The Real Housewives* en de feeststemming bederven, door een appel voor de schoonste op te werpen. De appel die ze waarschijnlijk nu zocht, de appel die ... ik vasthield! Zonder er nog een seconde langer over na te denken, maakte ik het medaillon open, haalde ik het oranje flesje eruit en gooide ik het appeltje in de richting van Eris. Het gouden appeltje veranderde, terwijl het richting de godin rolde, in een echte appel. Eris raapte de appel op en stormde met een grimlach op het feestvierende gezelschap af. Dit leek mij een goed moment om maar weer eens te vertrekken, omdat de ruzie binnen enkele seconden kon losbarsten. Ik keek naar het oranje flesje dat ik in mijn rechterhand klemde. Zou dit het tegengif zijn? Zou ik hierdoor weer terug kunnen reizen naar het heden? Ik had geen idee of het zou werken, maar een betere optie was

niet aanwezig. Ik dronk snel het flesje leeg en net voordat de grond onder mijn wegvoeten leek te zakken, hoorde ik enkele boze kreten die als startsein golden voor het 'feest der drama'. Toen ik mijn ogen weer opende, lag ik in dezelfde positie als daarvoor. Omringt door de bonnetjes, op de vloer van mijn kamer. Het enige verschil was dat het medaillon was verdwenen. Tot mijn verbazing lag er wel iets anders voor in de plaats, namelijk mijn fietssleutel!

Achteraf gezien ben ik toch niet zo blij met die wisseltruc. Begrijp me niet verkeerd, het is fijn dat ik weer kan fietsen, maar ik vind het toch wel erg jammer. Jammer dat ik maar voor één dag de titel 'de schoonste' heb gedragen en er niet eens goed gebruik van heb gemaakt.

Wedgegeboorte

